

Glasilo Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za izposojstvo 60 Din. — Pomembna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali sje prostor 10 Din. • Izhaja vsake srede ob 6 urah. — Spis in dopis naj se pošiljajo Uredništvu „Domoľuba“, naročnika, reklamacije in inserati pa Upravištvu „Domoľuba“ v Ljubljani, Kapitanova ulica štev. 6.

Narodni poslanec dr. Kulovec:

Davčni pritisk vedno hujši.

Centralizem vse daje jugu, nam ničesar.

Poldrugí mesec je finančni odbor narodne skupščine v dolgotrajnih sejah pretrseval državni proračun za leto 1926-27. Izredne važnosti je, kako se državni denar uporablja po poedinih ministrstvih in njim podrejenih uradih. Proračun državnih izdatkov daje odgovor na nebroj vprašanj. Iz proračuna se razvidi, ali se državni denar pametno in gospodarsko uporablja; ali se troši ali štedi; ali se uporablja za potrebne stvari ali se brezmiselno in lahkomiselno razsipava; ali se pravično in enakomerno razdeljuje po poedinih delih države ali pa se na račun in škodo velikega dela države siplje državni denar pretežno samo gotovim pokrajinam.

Zal moram ugotoviti, da naša državna uprava državnega denarja ne uporablja niti pametno niti štedljivo niti pravično. Denar se izdaja dostikrat za nepotrebne ali manj potrebne stvari; za južne kraje naše države imajo polne roke, za naše ne dajo niti tega, kar bi po zakonu morali dati. Mačejo stomilijonske vsote za naprave, ki bi mogle čakati, za nujne gospodarske stvari pa potem ne ostaja denarja. Vse to je dovoljno ugotovila razprava v finančnem odboru, to bo že podrobneje pojasnila dvomesečna razprava o državnem proračunu v Narodni skupščini, ki bo to razpravo začela prihodnjo sredo.

Največ plačamo mi.

Velikó bolj usodno za državljane je pa vprašanje, kako namerava vlada izdatke svoje uprave in svojega gospodarstva kriti. Kriti jih more samo z dajatvami državljanov, to je z davki, z neposrednimi in posrednim davki. Kakšne davke nam je namenila sedanja radikalno-radičeva vlada, ki se hoče nam predstavljati za seľjačko vlado? Ali upošteva gospodarsko moč državljanov? Ali so davki pravično in gospodarsko enakomerno razdeljeni? Ali so državljani obdavčeni po svoji gospodarski in davčni moči? Ali morajo morda nositi težo vseh davkov ravno gospodarsko najšibkejši in najnepremožnej-

ši? To so vprašanja, ki se nam na prvi pogled vzbujajo, ko odpremo proračun državnih dohodkov.

Proračun državnih dohodkov ne daje niti na eno stavljenih vprašanj zadovoljivega odgovora. Pri nas so davki silovito krivično razdeljeni, nekatere pokrajine so mnogo težje in hujše obremenjene, če tudi vpoštevamo njihovo naprednejše gospodarstvo, kakor druge. Težino vseh davčnih dajatev nosijo široke, siromašne in najmanj premožne plasti naroda. O enakopravnosti glede davčnih dajatev sploh pri nas ne moremo govoriti. Pa vlada tudi volje nima, da bi poskušala to enakopravnost vsaj deloma izvesti. To žalostno izkušnjo imamo od leta 1920. do danes. O davčni enakosti, o siloviti preobremenitvi naših krajev, o krivični porazdelitvi davkov na ramena najpremožnih slojev naroda kriči tudi letošnji proračun državnih dohodkov na ves glas. Dokaz je prinesla razprava o tem proračunu, ki se je vršil zadnji terek.

Pašić-Radičeva vlada za Slovenijo gluha.

Prvotno so bili določeni državni dohodki na bajno visoko svoto 12 milijard 900 milijonov dinarjev. Ker so nekaj državnih izdatkov črtali, so nekoliko tudi prvotno predvideno svoto državnih dohodkov pristigili. Ugotovili so, da pričakujejo 12.504.392.616, to je 12 milijard, 504 milijone, 392 tisoč in 616 dinarjev dohodkov od vseh vrst davkov. Ta svota je približno za 400 milijonov nižja od prvotne, je pa še vedno tako velika, da mora človeka v dušo zabežiti, če jo preišlja in ve, da hoče vladna večina to bajno vsoto izterjati iz žuljev naroda.

V vsaki urejeni državi morajo biti zadostni davki za kritje resničnih in pravičnih državnih potreb. A prva in glavna zahteva je, da so davki znosljivi, pravični, in kar je isto, enakomerni. Ni pa danes več v Sloveniji pametnega človeka, ki ne bi pod pritiskom neznosnih gospodarskih razmer soglašal v tem, da za nas v Sloveniji davki niso več znosljivi, še manj pa pravični in enakomerni. Kot člana finančnega odbora sta podpisani in poslanec Pušenjak z nepobitnimi številčnimi dokazi to neznosno stanje dokazovala in tudi dokazala. Pozivala in rotila sva vlado in večino, da vpoštevata opravičene — in ne pre-

tirane — zahteve Slovenije po davčni razbremenitvi in olajšavi. Zahtevala sva, da večina sprejme predloge, ki bi pomenili pravično spremembo zlasti davka na osebnodohodnino in nekaterih drugih neposrednih in posrednih davkov, zlasti prenosnih taks. Izpadek na dohodkih, ki bi jih s tem država utrpela, bi mogla nadomestiti s tem, da bi uvedla nekatere davke za Srbijo, ki jih sedaj tam ne plačujejo. Večina je ostala gluha za to, in minister je dal ob tistem molku svoje večine izživalen odgovor, češ, Slovenija je bogata dežela.

Do skrajnosti je pri nas davčni vijak napet. Izterjalo se je vedno neprimerno več kakor je bilo določeno. Sedaj se vrste intabulacije in eksekucije druga za drugo, ker ljudje davčnih bremen več ne zmorejo. Gospodarstvo propada, zasluška ni, brezposelnost se množi in minister vladne večine odgovarja kakor v zasmeh na vse te razmere, češ, Slovenija je bogata, in v tolažbo ima samo besedo, da bo res treba davčna bremena zenačiti. Zakaj jih niso, ko so imeli pri proračunski razpravi vsó priloznost? Treba bi bilo samo enega paragrafa in pri nas bi se davki omilili, pri njih tam doli na jugu pa dajetve zvišale! To dobro vemo in čutimo vsi, zakaj tega ne storé!

Za nas znižanje ne velja.

Pa bodo rekli, da so predvideno svoto pri davku na poslovni promet znižali za 30 milijonov dinarjev, invalidski davek za 20 milijonov dinarjev, 500 odstotno doklado na zemljski davek za 50 milijonov in komorsko doklado za 10 milijonov dinarjev. Ali se bo pa radi tega pri nas kaj zboljšalo? Premišljeno in z gotovostjo lahko trdimo: nič. Ali niso bili že dosedaj vsi ti davki predpisani in ali jih niso pri nas z vso ostrožjo izterjavali, tam doli na jugu so pa zaostajali in niso niti predvidenih svot dosegali? Ali ni Slovenija davka na poslovni promet plačala več kot eno petino celotne svote? Zakaj niso tam doli izvrševali zakona, in zakaj so ga pri nas prenapeli? Če je tudi enak davčni zakon, ga pri nas pretiravajo, tam doli pa popuščajo, zanemarjajo, ne vpoštevajo. Kakšna pravica je to? In zato bodo tudi ti popusti koristili samo onim tam doli na jugu. To tudi radi tega, ker poznamo našo in ondotno davčno upravo.

Dohodninski davek se še zviša.

Z eno stvarjo se pa vladna večina ne bo bahala. Predlagala je in tudi sprejela za Slovenijo za 5 milijonov dinarjev povečanje davkov in doklad od svote, ki je bila po proračunu predvidena in je v prvotni obliki predstavljala znatno zvišanje lanskega po proračunu predpisane svote. Sprejeto je bilo zlasti povišanje osebne dohodnine v Sloveniji. Ali ne predstavlja ravno ta davek v svoji sedanjosti potvorenjem obliki največjo krivico? Ali mar ne pritiskajo ravno pri tem davku naše ljudi? Ali niso ravno pri tem davku, ki ga drugod ne plačujejo, največ iztirjali in najbolj prekoračevali proračunske svote? Če so sedaj vladni mogotci in njihovi pomagači to svoto še zvišali, ali moremo pri sedanjih razmerah pričakovati kaj drugega nego novo še večje navijanje? In ali ni naravnost otročje, če govorijo nekateri vladni pomagači o prihrankih in davčnem znižanju, če pa številke čisto drugače govorijo?

Slovenija teh bremen, ki so jih ji z novim proračunom naprtili, ne prenese več. Bremana so prevelika in prekrivična! Poslanci SLS so storili svojo dolžnost. Proti krivičnemu izžemanju se mora združiti ves narod, enotno mora braniti svojo gospodarsko svobodo.

Pastorka Slovenija.

Pretekli teden so dobili člani finančnega odbora pregled, koliko so posamezne pokrajine v naši državi tekom sedmih let plačale neposrednih davkov (brez trošarin, carin, taks in doklad). Slovenija je plačala malo manj kot 800 milijonov dinarjev ali dobre tri milijarde kron. Srbija in Crna gora, ki sta štirikrat večji kot Slovenija pa samo okrog 1200 milijonov Din.

Iz tega se vidi, kako centralizem, ki daje vso in edino pravico vladati v državi velesrbom, izmoggava Slovenijo. Iz tega se zopet vidi, kakšno ogromno, neodpušljivo krivdo nosita pred zgodovino dr. Žerjav in Pucelj, ker sta glasovala za centralizem.

Ko bi Slovenija imela vsaj toliko avtonomije, kot jo je imela včasih dežela Kranjska, kaj bi se naredilo s tem denarjem. Deželni odbor kranjski, ko ga je vodila SLS, je imel primeroma dosti manj denarja kot ga sedaj Slovenija plačuje (v vseh davkih, posrednih in neposrednih) in vendar, kaj je vse storil! Cesto, šole, bolnišnice, vodovodi, živinoreja, melioracije, hudourniki itd.

Danes pa gre vse v Belgrad in nazaj ne pride nič ali le drobtinice, za katere se morajo boriti naši poslanci za žive in mrtve.

Vsa turška sila in vse avstrijske krivice niso Sloveniji v preteklosti toliko škodovali kot sta škodovali v teh sedmih letih politika liberalne in samostojne stranke.

Kako se moreta dr. Žerjav in Pucelj sploh še prikazati med Slovenci?

Nudim domače prave LANENE TROPINE kilogram za Din 3-75. — ALOJZIJ TRAMPUZ, Golob brdo štev. 10, Medvode. 580

Pogled v preteklo leto.

Eno leto!

Dne 8. februarja poteče eno leto, odkar smo stopili k volivnim skrinjicam, da soodločujemo o svoji usodi. Vsem nam je še v živem spominu, kakšne so bile te volitve. Po Srbiji in Macedoniji so bili pokradeni tisoči in tisoči kroglic, da sta mogla Pašić in Pribičević skovati majhno večino v narodni skupščini. Kakor Pašić v Macedoniji, tako so hoteli zmago Žerjavovci v Sloveniji. Koliko so lagali, spletkarili, grozili in obljubovali, da bi prodrli! Znano je, da je bil tudi naš list nasilno ustavljen, da ne bi mogel v zadnjih dneh pred volitvami pobijati svobodniških laži. Toda Žerjav ni imel iste sreče kot Pašić. Na Slovenskem je zavednost našega ljudstva pogazila združene nasprotnike. Težki so bili tisti dnevi, pa pokazalo se je, da naša kri ni voda in da se naši može ne uklonijo kot Macedonci.

Iz ječe na ministrski sedež.

Pašić in Pribičević sta zmagala, naredila pa tudi po tej zmagi za državo ništa ničesar. Prvi je za vsako resno delo prestar, drugi pa je le to mislil, kako bi pritiskal katoličane. Zavladalo je splošno razočaranje tudi med Srbi. Da bi mogli radikalni naprej vladati, so iskali močnejšega zaveznika, kot je bil Pribičević. Našli so ga v Radiću.

Ta junak je bil zaprt, odkar so ga izvlekli iz luknje. V svojem junaštvu pa je silno želel iz ječe. Naenkrat za svojim poslancem ukaz, naj se udajo Pašiću. Dne 27. marca je na to nečak Stefana Radića, Pavle Radić, v narodni skupščini izjavil, da zatajujejo radičevci svoje republikanstvo in samostojnost Hrvatske in da so zadovoljni s centralistično ustavo. Res je bil Radić izpuščen iz ječe. Za plačilo je sedaj Pašića, ki mu je prej vse prerekel, hvalil povsod, kjer ga je hotel kdo poslušati. Končno se mu je posrečilo, da je zamenjal Pribičevića. Najprej so vstopili v vladu 4 njegovi ministri, nazadnje pa se je Pašić tudi njega usmilil in ga posadil na ministrski sedež.

Teško slovo.

Da napravi Radiću prostor, je moral Pribičević z našim Žerjavom vred z ministrskih stolcev. To je bilo težko slovo. Prej vse pomeniti, sedaj pa naenkrat nič. To je hudo, — ampak zaslužno. Koliko je bilo pri lanskim volitvah strašenja z Žerjavom, kakšne obljube so delali njegovi agitatorji, danes pa je brez moči in glasu. Vse poniževanje pred Srbi, mu je prineslo le Pašičevo brco, ki ga je vrgla z mehkega sedeža.

Radičevi uspehi pa taki...

Sedem mesecev sede radičevci v vlad. Ti junaki z jezikom so napovedovali zlate čase posebno kmetškemu stanu. Danes, ko so na vladi, ki imajo pet ministrov, pa nimajo prav ničesar pokazati. Da, nikoli se od prevrata sem še ni našemu kmetu slabše godilo kot ravno pod

Radičevsko vlado. Nikdar ni bilo toliko rubežni, toliko nasilnih prodaj kot pod vlado, kjer sedi g. Radić.

Tisti, ki se vsako leto leve...

Ko so naši nekdanji samostojni kmetje videli, kako je Radić postal centralist, so se ga hitro oklenili. Mislili so, da bodo od Radića in Pašića za to kaj posebnega dobili. Pucelj in štajerski poslanec Kelemina vztrajno podpirata vlado, ki nas Slovence tako mačehovsko poriva v stran. Da bi pridobili več ljudi za radičevščino, se trudijo na vse pretege. Celo Radića samega so pripeljali pokazat v Ljubljano in Maribor ter na Vel. Loko. Zgovorni g. Stipica morda lahko potegne Hrvate, slovenski kmet take šviga — švaga politike ceni kakor zaslužijo. Pri nas na Slovenskem je še vedno močnatost, ki se spoštuje. — Sedaj bo kmalu spet pomlad. Ali se bodo naši vetrnjaški politiki od samostojne stranke kmalu spet levili in spreminjali?

Kako sedaj? Ali Pašić ostane?

Leto po volitvah je pokazalo, kako neresne in nesposobne so stranke, ki so se usiljevale našemu narodu lani 8. febr. proti naši ljudski stranki. Pod njihovimi vladami je naše gospodarstvo propadalo in še propada. Naš kmet to strašno občuti. Nobene stvari se ne da tako prodati, da bi bilo malo podobno, na drugi strani pa ta strašna davčna bremena. Ali je pričakovati kake olajšave? Od vlade, kjer sedita Pašić in Radić ne. Ravno sedaj se pripravljajo nov proračun v narodni skupščini. Iz teh predlogov se vidi, da bodo davki ostali v isti strašni višini. Milijarde gredo za vojaščino in uradništvo, za najpotrebnejše stvari pa ni denarja. Naši poslanci opozarjajo na naše obupno gospodarsko stanje, zahtevajo izpremembo, a gospodje od Pašića do Radića in Pucelja glasujejo za vsa bremena in so za vse klince Slovenije gluhi.

Tudi mnogi Srbi uvidevajo, da je to gospodarska smrt vse države in iščejo izhoda iz te zagate. Boljši med njimi uvidevajo, da s Pašičem ne gre in ne gre. Zato delajo naklepe, kako bi ga odstranili in postavili vlado, ki bi imela voljo za delo. Ne da se sicer še reči nič gotovega, zelo pa je upravičeno upanje, da bo moral stari Pašić pod splošnim pritiskom le odnehati. Pri tem uvidevajo dalekovidnejši Srbi tudi to, da ni mogoče vseh pokrajin vladati po enem kopitu. Vedno več jih je, ki izjavljajo, da mora priti do izpremembe nesrečne centralistične ustave. Naša misel tako vedno bolj dobiva tal.

Ali smo imeli pred letom dni prav?

Vse stranke, ki so nam lansko leto nasprotovali, so bile na vladi: Pribičević in Žerjav, Radić in Pucelj. Nobena od teh strank ni prinesla Sloveniji koristi, ampak le škodo. Vsaka teh strank išče samo svojih koristi, ne pa koristi celega naroda, vsaka izmed njih pa je tudi centralistična. Zato danes lahko vsakdo uvidi, kako prav smo imeli, ko smo svarili pred temi centralističnimi strankami in dokaj nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

NOVICAR

d Nagrade za nabiralce novih »Domoljubovih« naročnikov se bodo začele urejati prihodnji teden, ker nismo še dobili od vseh nabiralcev naročnine (denar hodi preko čekovnega urada večkrat po 5 dni). Takoj ko bo urejeno, kdo pride v pošto za žrebanje, se bo žrebanje vršilo, nakar se bodo nagrade odposlale. Prosimo pa nabiralce, naj nam ne pošiljajo poštnih potrdil za nabrani denar, zadoštuje potrdilo glavnega poverjenika ozir. župnega urada, da so nabrani res novi naročniki.

d Današnji »Domoljub« ima prilogo »Gospodarc«. Ker so članki trajne vrednosti, opozarjamo naročnike, da priloge jemljejo iz časopisa ter hranijo. Danes teden bo priloga: Mati in gospodinja.

d Današnji številki »Domoljuba« so priložene »Domoljubove slike« štev. 2.

d Konec sveta. Gospod urednik! Zadnjič so razni časopisi pisali, da bo 27. januarja konec sveta. Jaz sicer nisem dosti verjel, a srečk za Orlovski stadion le nisem kupil, češ, čemu mi bodo, če pa se 27. le vsi pogreznemo na oni svet. Sedaj pa vidim, da bomo še živeli. Jaz bi hudo rad motorno kolo, mojemu bratu pa bi tudi navadno kolo prav prišlo, hodi namreč v tovarno, moja sestra, ki gospodinji, pa bi rada kuhinjsko opravo. Zato smo zložili skupaj kar za 10 srečk. Ni hudiman, da bo vsaj eden srečen. Če zadenem, se tudi k Vam enkrat pripeljem. Vaš Martin Trunk.

d Zopet so nas potegnili. Naša slavna Radić-Pučljeva vlada je obetala, da se z novim letom znižajo cene za osebno železniško vožnjo. Prišlo je novo leto, cene pa so ostale iste. Že takrat, ko smo poročali o tem, smo izrekli dvom, da se bo obljuba v resnici izvedla. In res se ni. Tako bomo imeli v naši državi še vedno najdražjo vožnjo v Evropi. En primer. Če se pelješ na Češkoslovaškem z brzovlakom tako daleč, kot je od Ljubljane do Belgrada, tedaj se boš z istim denarjem, ki ga daš pri nas za vozni listek iz Ljubljane v Belgrad, na Češkem pripeljal še nazaj in še 80 Din našega denarja boš nazaj dobil. Torej je vožnja na Češkem več kot še enkrat cenejša. Seveda na Češkem razni visoki gospodje ne krađejo tako na debelo kot pri nas.

d Posledice Žerjavovega centralizma. Piše se nam s Koprivnika pri Kočevju: Pred 14 dnevi sem pisal, da naša revščina obstoji zavoljo deževja, ker se je preveč mokrote stekalo v našo kotlinsko polje. Lansko leto toča, prejšnja leta slana, da se ne moremo odpomoči. Pred vojno je mali kmet z 5 do 6 govedi mogel prodati vsako leto po eno kravo za 70 do 80 gld.

zovali, da je naša rešitev le v tem, da smo na svoji zemlji sami svoji gospodarji. Leto od volitev sem je nov dokaz, da je naša rešitev le v avtonomistični misli, ki jo zagovarja SLS. Ta misel je prava in bo zato tudi zmagala.

Toliko je dobil tudi za prašiče. Potem smo si živeža dokupili za okoli 50 gld. za 5 do 6 članov družine, od 20 do 30 gld. davkov, za 15 gld. usnja in podplatov. Drugo je šlo za popravila orodja, za gnojilo. Oblekli smo se iz zaslužkov in gozdarstva. — Kako pa naj zdaj? T o leto smo telice prodali še v dobri kupčiji v marcu za 13.500 kron, prašički so vrgli 6500 kron, skupaj 20.000 kron. Za dokup živeža 7 mesecev po 5 kil — grisa za močnik na dan po 20 kron, torej 100 kron; pride za 7 mesecev 21.000 kron!!! Kako naj plačamo davke, poravnala, obutev in druge drobnarije? Saj samo draga obutev toliko stane, kolikor se dobi za kravico, če šteje družina 7 do 8 članov. Ni čuda, če vse beži s hribov v proletarijat! Hlevi in malovredni bukovki gozdi so se izpraznili. To mora vse izumreti! Pač pa so se napolnile in razpasle liberalne banke in njihovi kršчени in nekršчени judje. Zopet nas bodo dobili v roke liberalni oderuhi kot pred 50 leti. (G. Žerjav, ali Vas kaj peče vest, ker ste glasovali za centralizem, ki naše ljudi in kmete spravlja v grob. Op. uredn.)

d 100 dolarjev ali 5600 Din na dan ima g. finančni minister Stojadinović sedaj, ko je v Ameriki.

d 4 nove avtomobile najdražje vrste so naročili za belgrajsko vladu. Vzdrževanje avtomobilov v ministrstvih stane vsako leto 720.000 Din.

d Za ljudsko izobrazbo. Kralj Aleksander je pisal ministrskemu predsedniku pismo, v katerem mu javlja, da daje za za ljudsko izobrazbo en milijon dinarjev takoj in vsako leto 300.000 Din.

d Dijaški dom za revne vseučilišnike v Belgradu bo dal sezidati kralj. Dom bo stal 10 milijonov dinarjev.

d Osemdesetletnico svojega rojstva je 29. januarja obhajal g. konzistorijalni svetnik, zlatomašnik in župnik v pokoju g. Blaž Grča v Senčurju pri Kranju. Gospod je bil dolgo vrsto let goriški deželni poslanec in eden izmed najagilnejših javnih delavcev v polpreteklem času na Goriškem. Gospodu, ki je še vedno čil in veder, želimo še veliko let v zdravju in zadovoljstvu.

d S srečko sestro dobil. Iz Trbonj pri Vuzenici se nam poroča: Popoldne, dne 26. prosinca t. l. potrka nekdo na župnišče v Trbonju. Vrata se odoro in v vežo stopi mlad, lepo oblečen človek ter se predstavi, da je popotnik od Sv. Ane v Slov. goricah. Ponudil je župniku srečko efektne loterije v korist novega društvenega doma pri Sv. Ani v Slov. goricah. Župnik je srečko kupil, češ, vsak je svoje sreče kovač. Na vprašanje, če je kaj znan v Trbonju, je tujec odgovoril, da nikogar ne pozna, dasi je bil pred 23 leti tu rojen. Kot majhno dete pa so ga njegovi starši odnesli daleč dol v Slovenske gorice. Rad bi pa videl tisti kraj, kjer se je rodil, zato je prišel, da si ga ogleda. Nato se popotnik

prijazno poslovi ter gre dalje prodajati svoje srečke. Pri neki hiši v vasi pa se je tujec posebno dolgo mudil; ljudje so to opazili in zlasti ženske so bile najbolj nato pozorne, kakor je že njihova naveda. Druga drugi so na ušesa šepetale, češ, k sosedu je prišel ženin. Nahaja se namreč tam zelo bogata nevesta. Tujec, ki je prodajal srečke, menda ni mislil ravno na to nevesto, kakor so ga ženske obsodile, pač pa je po daljšem razgovoru našel in spoznal v tej nevesti svojo sestro, o kateri nikdar ni nič slišal, niti vedel, da sploh ima sestro. Njegovi starši mu tega baje niso nikoli povedali. Ne moremo si misliti, kako vesela sta bila oba, ko sta se prvič spoznala kot brat in sestra. Ta vesela novica se je takoj raznesla po vsej trbonjski vasi in tudi širni svet naj jo izve: Kako je mladenič — Orel — od Sv. Ane v Slov. goricah pri prodajanju srečk domačega društvenega doma, v Trbonju našel in prvič spoznal svojo sestro.

d Zdravstvena predavanja je uvedel Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Predavanje se bo vršilo, kjerkoli delavci žele. Želje se sporoče Okrožnemu uradu v Ljubljani.

d Kvartanje na železniških postajah je ministrstvo prepovedalo.

d Kakšne zabave si privoščijo liberalni učitelji po šolah. Na neki šoli na Štajerskem — o tem poroča »Jutro«, je učitelj razdelil otrokom listke, naj odgovore, kaj hočejo postati. Samo eden izmed njih je odgovoril, da hoče postati duhovnik. Kakor so namreč pozneje povedali otroci, je učitelj vsem učencem, razen enemu, ki so napisali, da hočejo postati duhovniki, listke raztrgal. Na neki drugi šoli — o tem pa »Jutro« ne poroča — pa je tudi učitelj vprašal po listkih, kaj hočejo otroci postati. Največ jih je odgovorilo, da hočejo postati učitelji. Ko je enega izmed njih vprašal, zakaj, je odgovoril: zato, ker je treba malo študirati, so dobro plačani in imajo veliko počitnic. — Liberalni učitelj je iztaknil, kar je iskal. Drugič pa naj bo bolj previden.

d Zdravnik dr. Milan Perko v Nov. Vodmatu se je preselil iz Društvene v Vodmatsko ulico 3 ter od 6. febr. dalje zopet redno ordinira. 693

d Naročniku v Velenju. »Domoljub« je redno tiskan vsako sredo dopoldan (le če je v prvih treh dneh tedna praznik, en dan pozneje) in ves še isti dan oddan na pošto. Če ga ne dobite pravočasno, je krivda kje drugod.

d Umrl je v Podlipi dne 22. januarja 76letni Franc Troha. Pokojnik je bil mož značaj, po mišljenju in življenju iskreno krščanski, zvest pristaš SLS in skoraj od začetka naročnik in bravec »Domoljuba«. V miru z Bogom in svetom je odšel v boljši svet. Pokoj njegovi duši!

d Zahvala. Dijaško podporno društvo v Ljubljani se tem potom vljudno zahvaljuje vsem svojim prijateljem in podpornikom, ki so mu pripomogli, da je naša dobrodelna loterija končala z dosedaj v Sloveniji še nedoseženim velikim uspehom. S svojim delom, z moralno in gmotno podporo ste dosegli, da bo naše dijaštvo za več let rešeno najnujnejših materialnih skrbi, kajti obstoj našega dru-

itva in naše menze je za daljšo dobo osigurani! Zahvaljujemo se zlasti visokima gg. pokroviteljima in preč. gg. duhovnikom, ki so nam z osebnim delom in s svojimi priporočili omogočili ta uspeh. Zahvaljujemo se uredništvom naših listov, ki so brezplačno propagirali našo akcijo ter nam napravili s tem neprecenljivo uslugo. Zahvaljujemo se našim društvom, zlasti Orlicam in Mar. družbam za uspešno razprodajo. Hvala našim hranilnicam in za drugim in drugim denarnim in gospodarskim zavodom, hvala našim županstvom župnim uradom, kat. akad. starešinstvu, našim podjetjem, trgovinam, trafikam! Posebna zahvala našemu delavstvu, ki je, dasi je samo v težkih gmočnih razmerah, tako izdatno podprlo našo stvar ter dalo najagilnejše in najidealnejše razprodajalce! Zahvaljujemo se vsem neštetim in neznanim prijateljem širom Slovenije in izven njenih mej. Naše dijaštvo jih bo ohranilo v hvaležnem spominu, njih delo in žrtve pa bo smatralo za kapital, od katerega obresti je dolžno v obliki dela odplačevati nazaj narodu. Vsem iskreno kličemo: Bog plačaj! — Odbor Dijaškega podpora, društva v Ljubljani.

d Dete z enim očesom. Inozemski listi so priobčili vest, da se je v bližini Mostara v Hercegovini rodilo dete z enim očesom. Sedaj je dobila komanda mostarske policije pismo od neke gospe s Poljskega, ki prosi, da se ji pove naslov matere, da bo dete vzela zase, ter plačevala materi 1000 dolarjev (56.00 Din) mesečno. Sedaj policija išče dotično mater.

d Pod sani. Kmet Štefan Miloš iz Vrbovskega na Hrvaškem je naložil polne sani drv in pognal proti domu. Na opolzki poti mu je spodrsnilo. Padel je pod sani, ki so se prevrnile preko njegovega telesa in nesrečneža čisto zmečkale.

d S smrtjo je plačala. Prejšnji teden je v Radovljici 27letna Kristina Znidaršič hotela skočiti na mešani vlak, ki se v Radovljici ne ustavlja. Padla je pod kolesa, ki so ji odrezali obe nogi. Čez par ur je v velikih bolečinah umrla.

d Dolgo vrsto let so kradli nekateri železničarji na celjskem kolodvoru iz kolodvorskega skladišča. Trgovci so se neoprestano pritoževali, da je zmanjkalo na železnici zdaj tega zdaj onega. Sumili so celjske železničarje, ki pa so vsakega takoj tožili, ki se je kaj preveč odkrito izrazil. Končno se je vendarle posrečilo železniški policiji, da je prišla tičem na sled. Pri veliki preiskavi so mnogi priznali, drugi pa še bodo. Cela vrsta jih je romala v ječo. Včasih tega ni bilo. Sedaj pa zgled belgrajske gospode vleče in miče. Razlika je samo ta, da centralistična gospoda lahko krađe na debelo in ne kaznovana, železničarji pa so kradli po malem in bodo dobili zaslužen kaznen. Balkan z Žerjavovim centralizmom v vsakem oziru prodira v Slovenijo.

Življenje ali denar! Obče spoštovani posestnik Jakob Toplak, rojen 1876, je peljal 27. t. m. v Maribor lik (čebulo) na prodaj. Zvečer se je z vozom vračal iz Maribora. V gozdu na Tezni je prisedel na voz neznan mož, ki se je peljal z njim do mpe na ptujskem dravskem mostu. Tu je stopil z voza in izginil

po stranskih ptujskih ulicah. Gosp. Toplak pa je vozil dalje po cesti proti svojemu domu v Dornovi pri Ptuj. Blizu pokopališča javne bolnice pri Podvincih na cesti v Dornovo pa ga je isti mož nenadoma napadel z nožem ter mu zadal 15 velikih ran po licu, prsih in nogah. Nato je potegnil Toplaka z voza. Ta se je začetkoma branil, zgrabil napadalca tudi za vrat, a prerezal mu je roko in ni se mogel več braniti. Napadalec je imel nož krivec, s kakršnim se trse obrezuje. K sreči je Toplak nosil debelo suknjo. »Življenje, ali denar,« je zavpil napadalec, nakar je Toplak odgovoril: »Pusti me, jaz imam pet otrok doma.« Napadalec mu je vzel denarnico, v kateri je bilo, okoli 300 Din. Nato je mož izginil. S težavo je splezal Toplak na voz in konj ga je sam pripeljal domov pred hišo.

d Bogat berač. V Zagrebu je policija prijela berača, pri katerem so našli 1700 dinarjev. Nadalje se je dognalo, da ima mož v Vrbovcu pri Zagrebu veliko hišo, konje in kočijo.

d Razbojništvo v Južni Srbiji. Dne 25. t. m. so se peljali z avtomobilom iz Bitolja v Resan občinski predstojnik Naum Nešković, trije potniki in šofer. Na nekem mestu na odprti cesti je stopil pred avtomobil kmetsko oblečen človek in dal znamenje, da naj se avtomobil ustavi. To se je zgodilo, nakar je neznanec prosil, da mu prikrajšajo pot in ga sprejmo v avtomobil. Ker v vozu ni bilo prostora, so mu odkazali mesto zadaj na naslonu. Nato so se odpeljali dalje. Neznanec se je nekaj časa pogovarjal s popotniki, nenadoma pa je potegnil revolver in z bliskovito naglico oddal tri strele; z vsakim je ubil enega izmed treh potnikov. Pri četrtem strelu mu je revolver odrekel in tako je četrti potnik ostal živ. V tem je šofer ustavil avtomobil; razbojnik je skočil z voza in pobegnil. Kasneje je orožništvo preiskalo okolico, a za zločincem ni našlo nobene sledi.

d Volkovi so še vedno velika nesreča za Liko. Zadnjič so napadli železniškega čuvaja na progi med Gospičem in L. Osikom. Že so volkovi vrgli čuvaja na tla in mu razparali obleko, ko je prihitel tovariš in s strelji iz puške razgal krdelo. Pri drugi priliki so volkovi napadli fanta v Čukovcu, ki se je rešil samo s tem, da jim je ušel na hruško.

d 230.000 dinarjev je pri Jugoslovenski banki v Zagrebu s ponarejenim čekom dvignil neki mlad neznanec, ki ga pa dosedaj še niso mogli izslediti.

d Zbirka slovenskih narodnih pesmi. IV. zvez. Nabral in za moški deloma mešani in ženski zbor harmoniziral Marko Bajuk. Cena izvoda 16 Din. Jugoslov. knjigarna v Ljubljani je pravkar izdala v drugem natisu te priljubljene pesmi, ki so nabrane večinoma iz cerkniške okolice. Zvezek obsega 24 pesmi, in sicer: 9 za moški, 12 za mešani in 3 za ženski zbor. Prof. Bajuk je eden najboljših harmonizatorjev narodnih pesmi. Izdal je že več zvezkov, ki so pa skoraj vsi že razprodani. Bajukova harmonizacija je sicer preprosta, a blagovlasna. Skrbno se ozira na slog in obliko, kakor poje slovenski narod. Vse pesmi so torej lahke in ne bodo delale še tako škibkemu zboru nobenih težav. Izdajo te zbirke priščno pozdravljamo, zbirko pa najtopleje priporočamo vsem našim pevaškim zborom.

d Kdo je sadel drbljke pri loteriji Mladinskega doma. Dne 17. t. m. je bilo v Mladinskem domu pod oblastv. nadzorstvom izrebanje efektne Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

POLITIČNI ZAPISKI

p Narodna skupščina se je zopet sešla. Zbornica je sprejela zakon o državnih ladjah in o zavarovanju vojaških aviatikov.

p Volitve v Delavsko zbornico so se vršile prav po Pašičevsko. Kot so radikalni v Macedoniji delali volitve z nasiljem in sleparijo, ravno tako so delali socialni demokratje, ki so imeli pri teh volitvah vso moč v rokah. Zaradi velikih goljufij in nasilnosti seveda krščansko delavstvo ne bo imelo tistega uspeha, ki bi ga sicer doseglo. Na vsak način pa bodo imeli socialni demokratje v Delavski zbornici močno nadzorstvo, da ne bodo mogli delati, kar bi sami radi. Končni izidi volitev bodo znani šele prihodnji teden.

p Socialni demokratje, katere pri nas vodita znani milijonar Anton Kristan in advokat dr. Korun, so se spet začeli živahnije gibati. Bili so poprej razbiti na več raznih struj, sedaj pa jih je Kristan znova spravil skupaj. Izdajati je začel tudi dnevnik z naslovom »Delavska politika«. V tem listu silno grdo napada vse, kar je krščanskega. Nobene številke ni, da ne bi se obregnil ob eno ali drugo versko resnico. Tudi po surovosti se ta list odlikuje. Socialni demokratje mislijo, da bodo delavstvo dobili na svojo stran, če bodo krepko udrihali proti veri. Šli bodo seveda na ta lim samo tisti, ki so čisto nevedni, ali pa oni, ki so že tako pokvarjeni, da si z napadi na krščanstvo tolažijo vest. Pripominjamo, da je g. Tone Kristan, ki ima prvo besedo pri tem listu, pred leti izstopil iz katol. vere.

p Radić »prodira«. Radičevski poslanec Zagorac je hotel imeti v vasi Pridraga v okolici Novigrada shod. Kmetje pa so ga napadli in se je moral Zagorac zahvaliti orožništvu, da je odnesel zdravo kožo. — V Subotici je imel Radić velik shod. Na shodu je bilo tudi 50 orožnikov z nasajenimi bajonetmi in 20 detektivov.

p Ne v Dalmaciji! Veliki župan v Splitu je sporočil Radiću, naj ne hodi v Dalmacijo, kjer mu pripravljajo njegovi bivši pristaši zelo neprijeten sprejem. Radić je nato shod v Sinju odpovedal.

loterije v prid novi stavbi. Izmed 150 izrebanih števil je zadela prvi dobiček št. 460, drugi 8289, tretji 2037. Nadalje so bile izrebane št.: 1181, 2915, 3091, 1920, 490, 1469, 1853, 1014, 8089, 1570, 1697, 2419, 2229, 1251, 452, 3801, 9894, 2021, 449, 109, 1781, 1811, 2379, 902, 2422, 3539, 8787, 2482, 2545, 488, 1784, 600, 3672, 8792, 1078, 1748, 1821, 3888, 500, 2354, 1762, 2231, 620, 519, 1472, 207, 3182, 1228, 2887, 438, 3906, 1147, 757, 8882, 8471, 326, 2014, 490, 3074, 3204, 3793, 3724, 2598, 8418, 3075, 1940, 8291, 3025, 756, 3560, 563, 1387, 423, 951, 8077, 1400, 3041, 2475, 17, 3959, 921, 2212, 1508, 63, 1794, 262, 3212, 767, 1492, 2152, 955, 2072, 672, 640, 1768, 214, 3092, 8125, 1817, 2080, 2431, 487, 8210, 290, 8491, 1257, 1063, 2017, 8206, 8577, 2486, 3693, 845, 993, 2905, 1118, 2056, 188, 1929, 2186, 3256, 1693, 83, 3178, 3545, 1659, 418, 2110, 3198, 8750, 2623, 3109, 2763, 2272, 2202, 2523, 1297, 1832, 3924, 2080, 3, 3427, 1567, 964, 8091, 8249, 3020. Dobitki se dobijo v Mladinskem domu na Kodeljevem v Ljubljani in sicer od danes nadalje do višetega 15. februarja t. l. Dotlej nedvigajem dobitki zapadejo v korist Mladinskega doma.

ljenem Bogu. Počivaj v miru na domačem pokopališču dohro, nato materino srec! Na veselo snidenje v nebesih, kjer ne bo več ločitve, ne žalosti!

ST. JERNEJ NA DOLENSKEM. (Pritožba proti občinskemu proračunu.)

Dne 26. januarja 1926 se je vršila seja tukajšnjega občinskega odbora, pri kateri je bil potrjen račun za leto 1925. V proračunu za leto 1926 je med drugim tudi 6000 Din za napeljavo luči po vasi St. Jernej, okrog 3000 Din za nadarbinsko poslopje, ki je pred letom pogorelo, 3000 Din za javno mestno tehniko, ki je bila že plačana leta 1925. Proti tem postavkam se je tukajšnja Kmetijska zveza pritožila na pokrajinsko upravo v Ljubljani iz sledečih razlogov: 1. Zakaj bi cela občina plačevala luč za eno vas St. Jernej. Mi nismo nasprotniki razsvetljave po vasi, ampak plača naj jo tisti, kdor jo rabi, torej St. Jernej, ne pa cela občina. Ako pridejo kmetje iz Javorovice do St. Jerneja v temi, bodo tudi po St. Jerneju. Sedaj pa pogledimo, koliko bo ta stvar stala občini. Napeljava je bila proračunana na 9000 Din, sedaj pa slišimo, da se bo naredila za 7000 Din, ako bo 10 žarnic po 50 svet razsvetljave. Plača se mesečno od take žarnice 21 Din, torej na mesec 210 Din ali letno 2520 Din. Tu te stroške naj nosi cela občina sedaj, ko marsikateri kmet in delavec nima niti za sol? Ali je to pravilno? Ali je to v korist vseh davkoplačevalcev? Da pa ne bi občan videli, pa hočejo natresti volivcem peska v oči, rek, to se bo naredilo s denarjem, ki se nabere na semajšnjih dneih po trgu. Dobro. Ako je bil dosedaj ta denar občinski, ko je imela SLS večino; mislimo, da je tudi sedaj, akoravno vlada občino seljačka strauka, katero vodijo aseljaške, ki se zbirajo po ekstrabobanah. Seveda, kdor ne plačuje občinskih doliad, lahko glasuje za tako reč in pa taki tudi, ki spravljajo dobičke od žuljev drugih. Blagoslov seljačko-delavske stranke! — 2. Seljačka delavska stranka se silno rada pohvali, da je veliko prihranila občini, ker ni treba dati župniku poslopja. K temu rečemo samo to: Ako bi bil sentjernejski občinski odbor iz samih pristnih klerikalcev in bi vsi bili za to, da se dela, ne bi nič naredili, ker je bil kostanjeviški in orehoviški odbor proti. Ker pa spadajo v našo laro tudi občina Orehoviča in del Kostanjevice, naj tudi te plačajo, ne pa samo naša občina. — 3. Znesek 3000 Din za mestno tehniko je bil vplačan v letu 1925, čemu je torej v proračunu za leto 1926? — 4. 31. decembrom je potekla zakupna doba občinskega lova občine St. Jernej. Zato se je ob času družbo osnovala družba, ki naj bi zdržala v korist občini. Bilo je nekaj naših moč in nekaj zmernih nasprotnikov. Načrt je bil sledeči: Zdržati lov občine St. Jernej in če mogoče ga vsi iz rok liberalno-samostojnega staba. Posrečilo se je oboje. Občina dobi sedaj od lova letno 4010 Din, dočim je bil dosedaj le 700 Din. Ker imajo seljaki iz ekstraseb sedaj s občinskimi gospodarstvom dosti dela, itak ne bodo imeli časa hoditi na lov. Ker so se dohodki občine sedaj zvišali z zakupom lova, ker je neka oseba dala v obnozi naklad 1000 Din, ker so se nekateri takse občine zvišale, bi se lahko znižale občinske doklade na zemljišče za 80 do 40 odstotkov, kakor tudi nekaj na trošarini, oziroma užitnini. Kako bi to prav prišlo v tej denarni krizi vsakemu občanu brez razlike stranke, ni treba omenjati. Kakor smo volili, tako se nam bo sedaj gojilo. Upamo pa, da pokrajinska uprava proračuna se bo potrdila.

MIRNA.

(Ostuden volivni boj.)

Od poštenega človeka pričakujemo, da bo tudi nasprotniku pravičen. Naši nasprotniki pa se poslužujejo laži, obrekovanja in ovađstva. Iz zlobe in sovratva so ovadili naše najboljše može, da bi jih le spravili v nesrečo. Izmed mnogih slušajev iz zadnjega časa samo enega. Anton Kordan od Sv. Helene je bil naznanjen vojaški oblasti, da je na goljufiv način bil oproščen vojaštine, da je njegov oče namesto sebe poslal svojega brata na zdravniški pregled. Seveda je vse zlagano. Namen je prozoren, lanta spraviti k vojakom, očeta v ječo, družino v obup in sorodnike v nesrečo. Kaj takega je zmožen človek, ki je zgubil zadnji črt pravičnosti in poštenosti.

HINJE.

(Še enkrat čipkarški tečaj.)
Zadaj »Domoljub« je precej trd prijel debela, ker so se v tako pičlem številu priglasile na čipkarški tečaj. Njim v čast pa moramo danes

popraviti in priznati, da se polagoma zavedajo dalekosežnosti tega tečaja. Redno jih obiskuje pouk okrog 16. Same nosijo od doma v košu drva, da so lepo na gorkem v Društvenem domu. Da bi le vse do sklepa tečaja stanovitne ostale!

ST. PETER PRI NOVEM MESTU.

(Razno.)

Nedavno so bili prišli v našo laro delat na silje z noži pretepaški lantje iz Družinske vasi. Novomeški okrajni glavar je to pot z nasilneži pošteno obračunal. Vsakemu teh »junakov« — bilo jih je 15 — je prisodil 14 dni zapora. Ta »pribojšek« so dobili zaradi bogokletja in motenja javnega miru. Zaradi njihovih »junastev« z noži jih zasleduje državni pravdnik. Bržčas nimajo Družinci od sodnije nič boljega pričakovati. Polagoma se utege in lantilom kri ohladiti. »Domoljub« je z novim letom pridobil še nekaj novih naročnikov. Razširjen je po župniji tako obino, da pride na vsakih 8 laranov en »Domoljub«. Le prav redke so hiše, ki ne bi imele tega priljubljenega časopisa. — Občinski odbor je v svoji seji dne 24. januarja obravnaval občinski račun za minulo leto. Ob tej priliki smo zvedeli, da je županstvo larsko leto tako modro gospodarilo, da je plačalo ves dolg, kar ga je bilo te zaradi pokopališča, in je še par tisoč dinarjev preostalo v blagajni. Za letkoše leto bomo imeli za 340% manjše doklade kakor larsko leto. — Mladina se v Domu dobro giblje. Dekleta so nam uprizorile »Sv. Cecilijo«, Mačkovljani so spravili na oder »Begunko«, gasilci pa nas bodo v kratkem razveselili s Finžgarjevo »Razvalina življenja«. Zadnje nedeljo so se odlikovali Orli s svojo akademijo, ki je bila letos nekaj izrednega. Naši Orli zaslužio zadnji čas res posebno hvalo.

SREDNJA VAS V BOHINJU.

(Razno.)

Redko kdaj se čuje kakšna novica iz našega kota, dasiravno obiskuješ dragi »Domoljub«, skoraj vsako hišo v naši občini. Tu imamo podružnico zveze bivših vojakov iz svetovne vojne, izmed katere agilni člani imajo osnovano dobrodelno akcijo za postavitev primerne spomenika padlim žrtvam v svetovni vojni. — V zadnjem času nam je precej močno zapadel sneg in tudi mraz ne prizanaša. — Ljudje pridno spravljajo s hribov les, diva in seno. Le dopisun v »Kmetijski list« študira doma politiko. V zadnji številki tega lista se prav ljubezljivo in bolestno spotika v občinsko gospodarstvo, ker ga menda boli, da bo pod razumnim vodstvom sedanjih escesarjev, kakor se dostojno izraža v dopisu samostojni zmag, v kratkem poravnani ves dolg 32.000 Din, ki se je pod prejšnjim županom občini prigospodaril. — Največje stroške ima občina s šolami, katerih računov pa nimajo escesarji v rokah, dasi bi se dali, kakor se čuje, precej zmanjšati. — Glede služb pri občini pa, g. dopisnik, bodite potolaženi, saj se iste dajo urediti brez povišanja občinskih izdatkov.

TOMACEVO PRI LJUBLJANI.

(Razno.)

Redko je kdaj kaj iz naše vasi v »Domoljubu«. Vendar pa se tudi pri nas vedno bolj razvija družabno življenje v prosvetno smer. Odkar smo ustanovili, temu bo zdaj že dve leti, svoje pevsko društvo »Savski val«, je čedalje bolj čutil blagodejen vpliv društvenega delovanja. Zmogli smo se tudi na nov harmonij. Pevovalci nam g. Balog, s katerim smo popolnoma zadovoljni. Predavanje o postanku vzhodnega razkola, o čemer je govoril g. Fran Radešček, sicer ni bilo bogve kako obiskano, vendar led je bil prebit. Zato sta pa bila Miklavžev večer in Silvestrov večer prav dobro obiskana. V naši podružnični cerkvi pri vsakem sv. opravilo poje društvo in isto tako večkrat ob nedeljah tudi v cerkvi na pokopališču pri Sv. Križu. Ustanovili smo odbor za pobiranje prispevkov za spomenik šentpeterske lare v vojni padlim. Upati je, da se tomacevka tozeka častno izkaže v tej človekoljubni akciji. Tudi bomo ustanovili podružnico Zveze slovenskih vojakov. — Našim fantom nabornikom bomo v nedeljo dne 7. febr. ob treh popoldne priredili odhodnico v gostilni pri »Kovaču«. Govoril bo g. Fran Radešček, nato pa bomo uprizorili dva enodejanki: »Damoški meč« in »Bob iz Kranja«. Kriz je, ko nimamo dvoran. Vendar smo se zmogli na

skromen oderček. Bog in požrtvovalnost Tomaževcev pa nam bo pomoglo do stalnega odra v lastni dvorani. — G. Fran Radešček poučuje srbohrvaščino v našem društvu vsak torek in petek večer od pol 8 do pol 9. Tečaj je brezplačen in odziv zadovoljiv. Tako se z božjo pomočjo in s požrtvovalnostjo naših društvenih odbornikov zelo razveseljivo in v vsem zadovoljivo gibljemo v duhu izobrazbe in napredka.

OSILNICA.

(Železnica.)

Občina Osilnica je poslala oster protest zborovalcem v Novem mestu 10. januarja, kjer so ti proglazali Klotičev načrt za podaljšanje kočevske železnice iz Kočevja preko Vinice na Vrbovsko za interes vse Slovenije. Za njim ugašajočo proggo se lahko vnamajo v svojem imenu. Tega jim ne zamerimo. Ne pustimo pa, da bi se za svojo proggo potegovali v imenu vseh Slovencev. Za vas Slovenijo, posebno še za Ljubljano, ki je venar težišče Slovenije, je naša progga Kočevje—Brod—Moravice vsaj toliko važnosti kakor Klotičeva, po naših skromnih mislih pa veliko večje. Gospodje zborovalci v Novem mestu so pač imeli pred očmi v precejšnji meri krajevne potrebe. Ti so pa pri nas največji. Kdo pa je tam pri vas 30 km oddaljen od železnice? Še 16 km na! Zato naj govorijo strokovnjaki in resnične potrebe. Vzhodni Sloveniji je treba odpreti pot do reke železnice pač s posebno proggo Črnomelj—Vrbsko! — Občani iz Osilnice! (Priročujemo ta dopis, ne da bi se s tem hoteli postavljati na eno ali drugo stran. — Uredništvo.)

DEVICA MARIJA V POLJU.

(Prosvetno in gospodarsko delo.)

Kulturno-izobraževalno življenje je pri nas stopilo v popolnoma novo smer. Odkar je zavel mladi duh iz obeh novo nastalih Krekovič mladin, je začelo resno in pravilno tekmovalje med vsemi društvii. Oder izobraževalnega društva je nastopil letošnjo sezono s lastnimi prvostavnimi močmi v precej dobrih delih. Zanimanje mladih fantov in deklet raste za društvo vedno bolj in bolj in delajo se, načrti za bližnjo bodočnost. Delovati je začela knjižnica, pevski odsek. Orel pridno vežba svoj mladi naraščaj, ki se uri tudi v tamburanju. Zeleti bi bilo večje poenostavljenje vsega dela ter čim več zblizjevanja med posameznimi društvii in vzajemnosti. Ljudstvo v veseljem spremlja svojo mladino ter se veseli vsakega njenega samolastnega dviganja.

Politično življenje se je precej umirilo. Napetosti, ki so dovedle valed nestrpnosti gotovih ljudi občino denarno v precejšnjo škodo, se počasi uravnavajo. Proračun, ki je bil sprejet na eni zadnji občinski seji, je pokazal isto črto kot prejšnji, da je namreč občina denarno precej dobro podprta, treba samo pametnega in vzajemnega gospodarskega dela, pritegnitve vseh pozitivnih sil, posebno mlajše stuje, ki je po zadnjih sodnijskih in revizijskih razpravah pokazala v vseh podrobnostih čiste roke ter poštenost. Kriva je pač še veliko tista županova izjava po listih ob priliki nastopa, upamo pa, da se bo razčistilo v bližnji bodočnosti tudi to in potem bodo vsi tisti, ki so hoteli na kakršenkoli način na svoj račun, razočarani. Tudi naj ne bo razlike med posameznimi stanovii, ker je delavec današnji družbi ravnotako potreben kot kmet in narobe. Tudi ta nasprotstva naj padejo.

Gospodarsko smo pa nekaj napredovali, nekaj nazadovani. Tukaj obstojajo: Posojilnica, konzum ter stavbna zadruga. Posojilnica nekako živorati. Vzrokov je seveda vse polno, predvsem velika bližina mesta. Pokazala bi pa lahko kljub temu večjo živahnost. Prodajalna konzuma je pa po znanih nepotrebnih dogodkih zadnjega leta skoraj izhtrala. Kako povzdigniti to, mora biti skrb vseh združnih faktorjev iz centrale tukaj. Lepo se pa razvija nova stavbna zadruga, ki je menda prebolela prve težave. Spomladi namerava s postavljanjem prvih hiš, kar bo precej olajšalo tukajšnje veliko stanovanjsko mizerijo. Narodni poslanec dr. Kulovec:

PO SVETU

Madžari pridejo radi ponarejanja francoskih frankov pred sodišče Zveze narodov. Razburjenje, ki je na Madžarskem nastalo vsled ogromnega ponarejevanja bankovcev, se še vedno ni poleglo. Sodnija in državni pravdnik še vedno zaslišujejo osumljence in priče ter študirajo obširen material, ki se je tekom tednov nabral. V parlamentu pa razgrajajo poslanci, se zmerjajo in tudi stopo. Opozicija zahteva, da vlada odstopi, ker je osumljena, da je bila v zvezi s ponarejevalci, dočim vladni poslanci branijo svoje ministre, ki se delajo nedolžne, kar jim pa seveda opozicija ne verjame. Francozi so tudi poslali svoje policiste v Budimpešto, ki nadzirajo preiskavo. Ker pa se Mažari upirajo, da bi se Francozi vtikali v preiskavo, bodo ti najbrže celo afero spravili pred Zvezo narodov.

Proti madžarskim ponarejevalcem 1000 francoskih bankovcev je državno pravdnništvo v Budimpešti vložilo obtožnico, ki obsega 77 strani. Kot glavnega krivca obtožuje državni pravdnik princa Windischgratza. Poleg tega obtožuje še 25 pomočnikov, od katerih so nekateri zelo visoke osebe. Ponaredili so bankovcev 29.000 do 30.000.

Spor med Nemci in Italijani. Italijani so s priklopitvijo Južne Tirolske k Italiji podjarmili tudi mnogo Nemcev. S temi pa Italijani ravnaajo podobno, kakor s primorskimi Slovenci. Vzeli so jim šole, nemški jezik so vrgli iz uradov, z eno besedo z vsemi silami delajo na to, da jih čimprej poitalijančijo. Radi te italijanske brezobzirnosti in krutosti je nastalo v vsej Nemčiji močno gibanje proti Italijanom. Prirejajo se protestni shodi, povsod nabirajo prispevke za zaslužnjene Tirolce in časopisje je pričelo pozivati vse Nemce, naj ne kupujejo italijanskega blaga in naj nihče ne potuje v Italijo in ne daje Italijanom zasluzka. Ker pa bodo ta način boja Italijani še najbolj občutili, se ti zelo razburjajo in italijanski študenti kričijo po italijanskih ulicah proti Nemcem in zažigajo nemške zastave ter časopise. S tem početjem pa Nemcev najbrže ne bodo pripravili do tega, da bodo zopet pričeli kupovati italijansko blago.

Avtonomija Slovkov. Češka vlada brez Slovkov ne bo mogla vladati. Zato bo morala najbrže vgrizniti v kisló jabolko ter Slovkom dati avtonomijo. Začela so se že tozadevna pogajanja.

Angleži izpraznili Köln. Zavezniške čete bodo polagoma izpraznile vse zasedeno Porenje. 30. januarja so Angleške čete po velik parad zapustile znano mesto Köln (stara božja pot: Kelmarajn). Z vojaštvom so odšli tudi vsi predstavniki oblasti zavezniških držav.

Italijani pošiljajo Madžarom municijo. Na graškem kolodvoru so zasačili v več zabojih, ki so prišli iz Italije in so bili namenjeni za Madžarsko, municijo, ki so jo zaplenili.

Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

IZOBRAZBI

DOBRO BLAGO! NIZKE CENE!

»OBLAČILNICA«

manufaktur. trgovina na debelo in drobno

Ljubljana, Miklošičeva cesta 7

ima najlepšo in največjo izbiro raznega sukna, hlačevine, volnenega blaga za ženske obleke, barhenta, flanele in drugega perilnega blaga

po izredno nizkih cenah.

Naročniki »Domoljuba«, kupujte manufakturno blago le pri »OBLAČILNICI«.

Fantovski večeri v pismih.

»Um ti je dan...«

Proč s slabim tiskom iz naših družin! To je bil sklep IV. najinega zadnjega pisma. Nasprotno pa ti danes z isto vneto zakličem: Čitaj mnogo — seveda dobrih knjig in časnikov! »Pa zakaj?« vprašuješ v svoji prešerni mladostni samozavesti. Poslušaj par razlogov!

Prvič te sili k temu tvoja lastna narava. Ti imaš razum; razum pa hrepeni po resnici. V nas je nekaj, kar nas žene, da hočemo vedno več znati in vedeti. Hrepenenje po izobrazbi nam je torej nekaj naravnega kakor vsakdanji kruh. Vsa naša osebnost teži po njej. Beseda napredek nas kar očara. — Mogočen vir izobrazbe in napredka pa je ravno tisk. Potrebe po knjigi ali časniku ne čuti le oni človek, ki nima nikake izobrazbe, ali pa je kakor pravimo popoln praktičen materijalist, to se pravi, povsem zaverovan v grobo uživanje tega sveta. Na kolikor višji stopnji omike pa kdo stoji, toliko večja je potreba njegova po knjigi.

Pa ne samo naravna, ampak tudi časovna potreba je, da mnogo čitaš — seveda na pravilen način —, pa bodisi, da stvar motrimo iz stališča tvoje časne ali večne sreče.

Poglej tvojo časno srečo. Za to je med drugim potrebna vsaj neka mera tudi časnega blagostanja. V revščini človek, če jo iz ljubezni do Boga ne prenaša, ni srečen. Zato tudi naša sveta vera, ki sicer vedno povdarja, da ne navezujemo neredno srca na premoženje, ne zamuje premoženja,

Pred spremembo režima v Rumuniji. Iz Rumunije poročajo, da sta se sporazumeli kmetska in nacionalna (fašistovska stranka in bo vsled tega prišlo do nove vlade. — Ministrskega predsednika Brătianu je zadela kap in je njegovo življenje v nevarnosti.

Tudi na Grškem je svoboda časopisja zatrita. Grški diktator general Pangalos je pod smrtno kaznijo prepovedal časnikarjem kritizirati njegove ukrepe in zlasti prišljno državno posojilo.

ne zabranjuje časnega blagostanja. Ne! Še celo dolžni smo, skrbeti za zadostno premoženje, da ne pademo drugim v nadlogo. Posebno očetje in matere morajo skrbeti, da si premoženje pomnožujejo radi otrok, katere bo treba preskrbeti.

Vemo pa, da je boj za vsakdanji kruh današnje čase trd, bolj trd kot je bil v prejšnjih časih. Zakaj časi, v katerih živimo, so silno iznajdljivi in napredni. Ne več s stoletij, ampak z deset — s petletij napredujemo. Kdor pa ne gre s časom, se mu lahko zgodi, da ostane v lastno škodo daleč za drugimi. Noben stan: ne kmetovalec, ne delavec, ne obrtnik ne sme zaostati. Kot kmetovalec moraš biti napreden pri obdelovanju polja in pogozdovanju, pri živinoreji in pašnikih in hlevih, sploh napreden pri vsem gospodarstvu. Isto velja za vse druge stanove, posebno za delavce. — Ali pa boš mogel napredovati, če ne slediš v časopisju, v knjigah, v stanovskem glasilu težnjam, ki jih zagovarja tvoj stan? Ljudska šola in očetov dom sta ti pač podala najbolj potrebno splošno znanje. Toda to znanje ne zadostuje ne za kmeta, ne za delavca, ne za druge stanove. Nadaljevati torej moraš svojo splošno izobrazbo in svojo stanovsko izobrazbo. To pa poleg društva dosežeš največ s knjigami.

Pa ne samo v gmotnem oziru, ampak tudi v duševnem je treba, da čitamo mnogo dobrih knjig. Zraven razuma ima namreč človek tudi svobodno voljo. Tudi ta se mora izobrazovati. Kaj pomaga veliko znanja, ako je volja strastna, hudobna, razbrzdana? Nač! Ampak volik razum pomaga strastem še bolj zadostovati. Potrebna je torej tudi omika srca, da premaga strasti, da ga prevzamejo lepe čednosti: ljubezen do Boga in do bližnjega, čistost, treznost, poštenost, odkritosrčnost, dobrotelost, potrpežljivost, popustljivost, pokorščina.

K tem krepostim pa ne pripomore samo zunanja vzgoja, ki jo vršijo drugi nad nami, ampak v obilni meri tudi samovzgoja. In kolikor manj je zunanje vzgojne pomoči, toliko bolj je potrebna samovzgoja. Sam svoj vzgojitelj mora biti končno vsak človek; saj bo v resnici trajno le toliko napredoval v popolnosti, v kolikor bo svoji volji gospodar, v kolikor bo krotil slaba nagnjenja in brzdal domišljijo, v kolikor se bo ogibal pokvarjene in razuzdane tovarišije. Samovzgojo v izdatni meri podpirajo zlasti lepi zgledi čednostnih oseb; na njih se najlažje opazijo prikupljive lastnosti in kreposti, ki jih človek sam nima.

Ravno to pa najdeš v dobrem spisu. Tu so opisani lepi zgledi, tu so krepki bodrilni izreki, tu so življenjski dogodki, ki se zarišejo v vse tvoje čustvovanje in življenje. Poleg tega pa ti je knjiga izdaten pripomoček, ki te obvaruje slabe družine že s tem, da jo čitaš.

Posebne pomena je dober tisk vsakega katoličana v verskem oziru. — Tisk je namreč kakor oster nož. Oster nož

je potreben pri raznih opravilih, toda, ako pride v roko norcu, divjaku, koliko ran, koliko krvi, koliko nesreč. Ravno tako je tisk prava umetnost in sredstvo za omiko, ako je v poštenih rokah. Kaj pa, ako ga uporablja strasten brezverec, nesramen pohotnež? In žal, da se to pogosto zgodi. Sovražniki božji so naredili take državne postave, da se skoro vse prosto tiska, naj bo laž ali resnica, naj bo čisto in sramežljivo, ali pa gnusno in nesramno. Zoper vladarja se ne sme nič tiskati, tudi ne zoper državo, da bi se hujškalo na prekucijo in to je tudi popolnoma prav. Toda tiskati se pa smejo nauki zoper Boga in večne resnice, zoper Cerkev in njene poglavarje, tiskati se smejo največje laži in gnusne podlosti in nesramne umazanosti in to se sme tudi svobodno razpečavati med ljudmi. Nič čudnega torej, če je toliko ljudi pravno zastrupljenih, če je toliko pokvarjenosti. In če se te stvari tako raše primejo celo tistih, ki hočejo pošteno živeti in so poučeni o verskih stvareh, koliko bolj se bodo prijele onih, ki so pokvarjeni ali nepoučeni. Prav zato je treba tudi veliko brati, da človek ve zlasti na tiskane laži, ki jih naleti vsepovsod, pravi odgovor. Treba je čitati mnogo dobrih knjig.

In v javno-verskem oziru? Ali ni naravnost kričeča potreba, da vsak katoličan tudi mnogo čita dobre časopise. Vemo namreč, da današnje dni ne dajejo več postav vladarji sami, ampak da je v vseh državah deležno postavodaje tudi ljudstvo po svojih odposlancih. In tu pridejo vmes volitve. Zakaj od volitev oziroma poslancev je odvisno tudi, kakšne bodo mnoge postav, ki tičejo cerkveno-versko življenje, recimo: zakon, krščansko šolo, razmerje Cerkev do države in podobno. Kako pa naj katoličani volijo zavedno katoliške moze, če niso prepojeni s katoliškim duhom, pa tudi podučeni o dnevnih dogodkih. Podučiti pa se morajo s čitanjem knjig in časnikov. Tako vidiš, dragi fant, da vršiš imenitno dolžnost, če sam mnogo čitaš, pa tudi drugim omogočiš, da čitajo. Zato pojdi in naroči, pa tudi drugim priporoči dobrih knjig in časnikov.

Tvoj vaški učitelj.

Kaj berem.

Cerkveni Glasbenik 1926, št. 1., 2. je pravkar izšel s sledečo vsebino: Fr. Ferjančič: O važnosti dinamike pri petju; Stanko Premrl: Nujno premišljevanje o naši cerkveni glasbi; Anton Jobst: † Fr. Miglič; Franc Kramar: Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi; Iz odbora Cecilijene družbe v Ljubljani; Organistovske zadeve; St. Premrl: Koncertna poročila; Dopisi (iz Moravč, Strug, Tržiča); Razne vesti; Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo: Vodopivčeve, Marove in Jobstove pesmi; Naše priloge. — Glasbena priloga prinaša dve Josip Klemenčičevi velikonočni pesmi za mešani zbor in orgle. — Cerkveni Glasbenik izhaja kot dvomesečnik in velja celoletno 35 Din, za dijake 20 Din, za Italijo in Avstrijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar. Posamezni izvodi glasbene priloge se dobe pri upravitelstvu v Ljubljani, Pred škofijo 12.

Zdravje je list, ki ga izdaja Higijenski zavod v Ljubljani. Doslej je izhajal kot priloga Preroda, letos pa je nastopil samostojno pot. Namen lista je ljudstvo poučevati, kako varovati zdravje. V boleznih zdravnika klicati je sicer potrebno, toda bolezen pobere mnogo časa, mnogo denarja in mnogo telesnih moči. Ceneje je: varuj si zdravje, da ne zbolíš. Prva številka prinaša kratke poučne članke, kako skrbeti za svoje zdravje ter se izogibati bolezenskih kali. List izhaja vsak mesec, stane 30 Din ter se naroča na naslov: Uprava »Zdravja«, Založna cesta št. 2, Ljubljana.

Jugoslovanski obrtnik prinaša v prvi letošnji številki članke: Protidraginski zakon, Napoved osebne dohodnine, Jubilej veleindustrija (J. Zabkarja), Francu Cerarju v slovo, Gibanje cen v veletrgovini od l. 1923. v primeri s cenami leta 1913., Novice za obrtnike. Jugoslov. obrtnik izhaja enkrat na mesec, stane 25 Din ter se naroča v Ljubljani, Komenskega ulica št. 12. Obrtnikom dobro urejevani list najtopleje priporočamo.

Narodni gospodar prinaša v prvi številki naslednje članke: Odmetniki kmetškega stanu (piše dr. Korošec). Članek se obrača proti tistim škodljivcem kmetškega stanu, ki zahtevajo v hranilnicah vi-

soke obresti za svoje vloge. Kmetje, ki morajo iskati posojil in takih je danes vedno več, morajo zato plačevati silno visoke obresti, ki jih ne zmorejo. Posledica je propadanje. A. Kralj piše o 25 letnici Zadružne zveze, dr. J. B. o visoki obrestni meri, s katero se je razvilo novodobno odušstvo, dr. A. M. biča ona zadružna nadzorstva, ki se za poslovanje v zadrugi nič ne brigajo. Razne gospodarske novice poživljajo cel list. Vsem našim združnim odbornikom prav toplo priporočamo, da Narodnega gospodarja vneto čitajo, ker bodo iz njega za svojo gospodarsko izobrazbo veliko pridobili. Časopis imajo na razpolago vse zadruge, naroči pa se lahko tudi pri Zadružni zvezi v Ljubljani in stane 25 Din.

Priporoča se PRVI SLOVENSKE ZAVOD

Vzajemna zavarovalnica

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 17

ki je edini te vrste — Podružnice v CELJU, Breg št. 33 — ZAGREB, Haelnova ulica 12 — SARAJEVO, Koroševa ulica 15 in v SPLITU, ulica XI. puka.

Naprodaj je HIŠA

s 5 prostori, malo vrta, blev, ob cesti in ¼ ure od kolodvora, v Sp. Gameljnah 22, p. št. Vid n. Lj.

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z znamko „GAZELA“. Moje perilo se kar blešči, golova sem pa tudi že zdavnaj. Tudi Vi boste dosegli to z uporabo „GAZELA“-milo.

GAZELA MILO

Patrick A. Seehan:

Nodlag.

Povest irskega dekleta.

X. poglavje.

Polnočna prisega.

Poraz vlade pri teh polpolitičnih, polsocialnih obravnavah je bil tako velik in popoln, da so splošno smatrali novo obravnavo proti obtožencem, ki so jih proti poročstvu bili izpustili, za zgolj formalnost. Razen tega je vera v velike O'Connellove pravniške zmožnosti, ki so se tako lepo izkazale pred posebno komisijo, ustvarila upanje, ki se je v javnem mnenju povzpelo do gotovosti, da ne bo mogla nobena porota, naj vlada še tako pritiska nanjo, nikogar obsoditi na podlagi vadniških izjav, o katerih je že bilo dokazano, da so krivoprisežne in naročene. V resnici je občinstvo splošno mislilo, da vlada obtožencev ne bo na novo zasledovala.

Zato je v mesecu januarju in februarju vladalo v skromni gienanaarski hiši veliko zadovoljstvo. Prva pomladna dela so se začela kot ponavadi in nobena skrb ni temnila svetlobe, ki je vedno sijala krog tega mirnega krščanskega ognjišča. Tudi Nodlag je bila kot žarek solca na tla. Počasi je prirastla vsem k sreči in celo gospodinja, ki se je dolgo borila za svojo ponosno, na božični večer tako sirovo strto navdalo, se je slednjič vdala čarom, s katerimi je najdenka vse začarala. Sinovi niso nikdar odšli na delo in se nikoli vrnili, ne da bi Nodlage prijazno nagovorili ali pobožali. Hčere so bile vse neumne na otroka. In gospodinja je, kadar je ni nihče videl, dolgo časa ostajala pri otrokovi zibelki, pripovedujoč mu materinske nezmislne in vedno končujoč z opombo:

»To je bila čudna mati, da te je v božični noči položila med živino, ljubček!«

Tudi Edmonda Connorsa je otrok s svojo ljubkostjo popolnoma očaral. Često je hodil v sobo in iz sobe, kjer je ležala njegova zibelka, da ga poboža, in če so ga prinesli k ognjišču, ga je dolgo, dolgo opazoval in se globoko zamislil ter končaval z besedami: »Da, da, prev res je svet dovolj čuden!« Toda skrivnost o njegovem rodu je skrbno hranil zase. Dobro je vedel, da bi niti njegova najvišja avtoriteta ne mogla obvarovati otroka pred takojšnjim in odločnim izgonom iz hiše, če bi le namignil, da je ta lepi otrok hči onega krivoprisežnega Dalyja, ki mu je izkušal s krivo prisego vzeti življenje in ki je poslal poštene može v ječo. Ko je spoznal, da je njegova skrivnost varna, kajti vsa popraševanja v sosednjih župnijah niso mogla ničesar dognati o otroku ali njegovih starših, dasi so ljudje vedno govorili o tem, se je često sam pri sebi muzal hudi šali, ki jo je bil naredil, in ko je videl svoje hčere, kako božajo otroka, in svoje sinove, kako ga poljubujejo, se je komaj premagal, da ni dejal na tihem: »Ko bi le vedeli!« Včasih pa mu je upadal pogum, ko je pomislil na vse, kar se je moglo dogoditi pri prihodnji obravnavi, in na značilno namigavanje nesrečne žene:

»In ali se ne ziblje vrv za Vas še sedaj?«

Slednjič se je približalo pomladno porotno zasedanje in trije možje, Connors, Wallis in Lynch so bili povabljeni pred sodnijo. To je vzbudilo veliko začudenje, a vedno so še mislili, da je to zgolj formalnost. Tožitelj je bil zopet državni pravdnik Doherty; prišel je ves ponosen na svojo zmago nad O'Connellom v državni zbornici in trdno odločen z osodbo obto-

žencev dokazati, da je bila slavna zarota res tako pogubna in globoko vkoreninjena, kot jo je on slikal. Javno zanimanje ni bilo več tako veliko kakor pri prejšnjih obravnavah pred posebno komisijo in zato ni več tako težil sodnikov in porotnikov oni skrivni, neopredeljivi pritisk javnega mnenja. Obtoženci tega niso zapazili, temveč so prišli pred sodnijo z močnim upanjem v srečo, da je to le neka zunanost, ki se mora izvršiti, da se ugedi zakonu. Sam državni pravdnik bo v svojem otvoritvenem govoru priznal, da so nedolžni.

Ko so šli v sodno dvorano, da sprejmejo svojo varščino, je Edmond Connors zapazil temno žensko postavbo, črno oblečeno in tesno pokrito preko glave s črno ogrinjalko, ki je stala tako blizu ob vratih, da ga je njena obleka nalahno zadela. Stražnik je dozdevno ni videl ali pa je ni hotel odstraniti z mesta, kjer so bile ponavadi samo uradne osebe. Ko se ga je doteknila njena obleka, se je stare ozrl; ona je bila odgrnila ogrinjalko in prikazal se je blede obraz in velike, nemirne oči one žene, ki jo je nekoč nagovoril na mostu. Najprej je vztrepetal ob tem dotiklaju, potem pa mu je reklo neko skrivno čustvo, da ona ni s slabim namenom tukaj. Toda ko so njegove moči začele pešati pod težo ostrih besed obtožnice, ki ga je dolžila moralnih namenov in zarote, so se mu zbledle misli in zopet so se mu vračale v spomin ženine besede:

»In ali se ne ziblje vrv za Vas še sedaj?«

Popolnoma jih je ustrašilo in zbegalo, da tudi O'Connell, njihov junak, njihov osvoboditelj, ni prišel; pač pa je bil tu veliki sovražnik Doherty, šest črevljav in tri palce visok in z odločno plemiškim obnašanjem. Začele so se strašne litanije njihovih zločinov; začeli so se pozivi na verske in politične predsojke; začel se je gladki, dobro naučeni govor, ki je bil toliko strašnejši, ker ga je govoril z brezstrastnim glasom — in žal! — tu ni bilo resnega prijatelja, da bi zaklical: »Stoj! To ni zakon!« Zagovornika sta se dogovarjala, pogledovala, omahovala, toda da se zajezi ta reka usmrčujoče zgovornosti, je bilo treba neustrašnega, močnega tribuna. Ker ju je strahovalo visoko dostojanstvo državnega pravdnika in njegova oseba, sta se bala stopiti z njim v ožjo dotiko in sta molčala. In nato so prišle priče k mizi.

Navadnemu človeku bi se zdelo neverjetno, da bi še enkrat povabili k pričevanju lopove, ki se jim je popolnoma dokazalo, da nasprotujejo drug drugemu, in ki jih je mešana porota posebne komisije bila zavrgla. Pa so jih vendar. Dogodek pod šatorom v Rathclareu, primerno podpisana listina o umoru, dodatna izpoved, izgotovljena, da utrdi in podpre omajano obsodbo, vse se je zopet lepo vrstilo, dokler se ni Daly obrnil, da dožene istovetnost obtožencev, in v največje začudenje sodnega dvora izjavil, da o Edmondu Connorsu ne more priseči in da po njegovem trdnem prepričanju tega ni bilo tam. Dalyju je sledil Nowlan, ki je potrdil vsako besedo onega poštenjaka ter končal svoje pričevanje s slovesno izjavo:

»Toda tu je en obtoženec, ki ne bi smel biti tukaj in ki je tako nedolžen kakor novorojen otrok. To je Edmond Connors. On se ni niti z besedo, niti z dejanjem udeležil doneraleske zarote.«

Tu je bila očitno samo ena pot mogoča. Porotniki se posvetujejo in izroče sodniku neko listino. In Edmond Connors je odpuščen z obtožne klopi, on je — prost. Ko je odhajal z vljudnim, toda dostojanstvenim pozdravom:

»Hvala lepa, gospodje!«

je občutil, kako se je neka mrzla roka doteknila njegove. On jo je krepko stisnil, kakor bi hotel reči:

»Da, razumem. Dolgujem Vam svoje življenje, ker sem skrbel za Vašega otroka.«

Tak je tisti čudoviti magnetizem, ki se včasih zabliksne iz duše v dušo, že vodi močni tok dobro-

Razno.

Največji lovec na miši je postovka. Vsak dan jih polovi do 30.

Petrolej. Pred štirideset leti niso porabili na svetu niti eno tono petroleja na leto, sedaj jih porabijo okoli 47.

Brata išče. »Ali še sedaj nisi dobil dinarja, Janezek?« — »Ne, a moj bratec ga je dobil.« — »Kaj pa sedaj iščeš?« — »Moje ga brata.«

Draga gostilna. Neki gospod je šel iz gostilne, kjer je zelo drago jedel. Pri vratih je vprašal vratarja: »Povejte mi, gospod, ali se za to tudi kaj plača, če grem ven.«

Nevesta, ki bi rada lepo balo poceni, naj kupi srečko za Orlovski stadion. Najfinejšo opravbo za spalnico, za katero bo moral dati loterija 100000 kron, bo lahko zadela za 10 Din. Saj je tudi gdč. Ogrin iz Mengša zadela avto, zakaj bi Ti ne lepe opravbe. Sreča je pa tem verjetnejša, čim več teh srečk kupiš.

Tibetanci proti tobaku. Tibetanska vlada je obvestila ameriško vlado, da ne dovoli uvoza tobaka. V obvestilu beremo tole: »Slabi duh tobaka nadleguje bogove ki prebivajo v sveti tibetski zemlji, in bi bil lahko vzrok raznih bolezni pri ljudeh in pri živalih.«

Mesto avtomobilov. — Mesto Detroit v Severni Ameriki, kjer so Fordove tovarne avtomobilov in kjer se izdelaja največ avtomobilov na svetu, silno hitro raste. Leta 1910 je imelo 466.000 prebivalcev, leta 1920 že 994 tisoč, lani pa že 1.200.000. Sedaj je Detroit četrto mesto po velikosti v Združenih državah; večja so samo še Newyork, Chicago in Filadelfija. Vse prebivalstvo Detroita živi od avtomobilske industrije, tako ali tako.

Oče in sin. — »Ali ni grdo, da si se zopet na cesti pretepal! Ali ne veš, da si iz boljše rodovine in sin dostojnih staršev?« — »Oče, tega mi pa nisi še nikoli povedal.«

Ni treba take hitro. — Nekdo kliče zdravnika k telefonu. »Kaj je?« — »Gospod doktor, moji ženi se je nekaj strašnega pripetilo. Usta ima trdno zaprta in nobene besede ne more spregovoriti.« — »O, gotovo jo je prijel čeljustni krč.« — »Hvala lepa, gospod doktor. Če boste med tednom kaj mimo nas hodili, se pa prosim ogledajte.«

je potreben pri raznih opravilih, toda, ako pride v roko norcu, divjaku, koliko ran, koliko krvi, koliko nesreč. Ravno tako je tisk prava umetnost in sredstvo za omiko, ako je v poštenih rokah. Kaj pa, ako ga uporablja strasten brezverec, nesramen pohotnež? In žal, da se to pogosto zgodi. Sovražniki božji so naredili take državne postave, da se skoro vse prosto tiska, naj bo laž ali resnica, naj bo čisto in sramežljivo, ali pa gnusno in nesramno. Zoper vladarja se ne sme nič tiskati, tudi ne zoper državo, da bi se hujškalo na prekucijo in to je tudi popolnoma prav. Toda tiskati se pa smejo nauki zoper Boga in večne resnice, zoper Cerkev in njene poglavarje, tiskati se smejo največje laži in gnusne podlosti in nesramne umazanosti in to se sme tudi svobodno razpečavati med ljudmi. Nič čudnega torej, če je toliko ljudi npravno zastrupljenih, če je toliko pokvarjenosti. In če se te stvari tako rade primejo celo tistih, ki hočejo pošteno živeti in so poučeni o verskih stvareh, koliko bolj se bodo prijele onih, ki so pokvarjeni ali nepoučeni. Prav zato je treba tudi veliko brati, da človek ve zlasti na tiskane laži, ki jih naleti vsepovsod, pravi odgovor. Treba je čitati mnogo dobrih knjig.

In v javno-verskem oziru? Ali ni naravnost kričeča potreba, da vsak katoličan tudi mnogo čita dobre časopise. Vemo namreč, da današnje dni ne dajejo več postav vladarji sami, ampak da je v vseh državah deležno postavodaje tudi ljudstvo po svojih odposlancih. In tu pridejo vmes volitve. Zakaj od volitev oziroma poslancev je odvisno tudi, kakšne bodo mnoge postave, ki tičejo cerkveno-versko življenje, recimo: zakon, krščansko šolo, razmerje Cerkev do države in podobno. Kako pa naj katoličani volijo zavedno katoliške može, če niso prepojeni s katoliškim duhom, pa tudi podučeni o dnevnih dogodkih. Podučiti pa se morajo s čitanjem knjig in časnikov. Tako vidiš, dragi fant, da vršiš inenitno dolžnost, če sam mnogo čitaš, pa tudi drugim omogočiš, da čitajo. Zato pojdi in naroči, pa tudi drugim priporoči dobrih knjig in časnikov.

Tvoj vaški učitelj.

Kaj berem.

Cerkveni Glasbenik 1926, št. 1., 2. je pravkar izšel s sledečo vsebino: Fr. Ferjancić: O važnosti dinamike pri petju; Stanko Premrl: Nujno premišljevanje o naši cerkveni glasbi; Anton Jobst: † Fr. Miglič; Franc Kramar: Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi; Iz odbora Cecilijenega društva v Ljubljani: Organistovske zadeve; St. Premrl: Koncertna poročila; Dopisi (iz Moravc, Strug, Tržiča); Razne vesti; Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo: Vodopivčeve, Marove in Jobstove pesmi; Naše priloge. — Glasbena priloga prinaša dve Josip Klemenčičevi velikonočni pesmi za mešani zbor in orgle. — Cerkveni Glasbenik izhaja kot dvomesečnik in velja celoletno 35 Din, za dijake 20 Din, za Italijo in Avstrijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar. Posamezni izvodi glasbene priloge se dobe pri upravnistvu v Ljubljani, Pred škofijo 12.

Zdravje je list, ki ga izdaja Higijenski zavod v Ljubljani. Doslej je izhajal kot priloga Preroda, letos pa je nastopil samostojno pot. Namen lista je ljudstvo poučevati, kako varovati zdravje. V boleznih zdravnika klicati je sicer potrebno, toda bolezen pobere mnogo časa, mnogo denarja in mnogo telesnih moči. Ceneje je varuj si zdravje, da ne zbolíš. Prva številka prinaša kratke poučne članke, kako skrbeti za svoje zdravje ter se izogibati bolezenskih kali. List izhaja vsak mesec, stane 30 Din ter se naroča na naslov: Uprava »Zdravja«, Založna cesta št. 2, Ljubljana.

Jugoslovanski obrtnik prinaša v prvi letošnji številki članke: Protidraginski zakon, Napoved osebne dohodnine, Jubilej veleindustrija (J. Zabkarja), Francu Cerarju v slovo, Gibanje cen v veletrgovini od 1. 1923. v primeri s cenami leta 1913., Novice za obrtnike. Jugoslov. obrtnik izhaja enkrat na mesec, stane 25 Din ter se naroča v Ljubljani, Komenskega ulica št. 12. Obrtnikom dobro urejevani list najlopleje priporočamo.

Narodni gospodar prinaša v prvi številki naslednje članke: Odmetniki kmetškega stanu (piše dr. Korošec). Članek se obrača proti tistim škodljivcem kmetškega stanu, ki zahtevajo v hranilnicah vi-

soke obresti za svoje vloge. Kmetje, ki morajo iskati posojil in takih je danes vedno več, morajo zato plačevati silno visoke obresti, ki jih ne zmorejo. Posledica je propadanje. A. Kralj piše o 25 letnici Zadružne zveze, dr. J. B. o visoki obrestni meri, s katero se je razvilo novodobno nderuštvo, dr. A. M. biča ona zadružna nadzorstva, ki se za poslovanje v zadruzi nič ne brigajo. Razne gospodarske novice poživljajo cel list. Vsem našim združnim odbornikom prav toplo priporočamo, da Narodnega gospodarja vneto čitajo, ker bodo iz njega za svojo gospodarsko izobrazbo veliko pridobili. Časopis imajo na razpolago vse zadruge, naroči pa se lahko tudi pri Zadružni zvezi v Ljubljani in stane 25 Din.

Priporoča se PRVI SLOVENSKI ZAVOD Vzajemna zavarovalnica

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 17
ki je edini te vrste — Podružnice v CELJU,
Breg št. 33 — ZAGREB, Haelnova ulica 12 —
SARAJEVO, Koroščeva ulica 15 in v SPLITU,
ulica XI. puka.

Naprodaj je HISA

s 5 prostori, malo vrta, hlev, ob cesti in ¼ ure od
kolodvora, v Sp. Gameljnah 22, p. št. Vid n. Lj.

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z
znamko »GAZELA«. Moje perilo se
kar blešči, gotova sem pa tudi že
zdavnej. Tudi Vi boste dosegli to z upo-
rabo »GAZELA«-mila.

GAZELA MILO

LISTEK

Patrick A. Seehan:

Nodlag.

Povest irskega dekleta.

X. poglavje.

Polnočna prisega.

Poraz vlade pri teh polpolitičnih, polsocialnih obravnavah je bil tako velik in popoln, da so splošno smatrali novo obravnavo proti obtožencem, ki so jih proti poročstvu bili izpustili, za zgolj formalnost. Razen tega je vera v velike O'Connellove pravniške zmožnosti, ki so se tako lepo izkazale pred posebno komisijo, ustvarila upanje, ki se je v javnem mnenju povzpelo do gotovosti, da ne bo mogla nobena porota, naj vlada še tako pritiska nanjo, nikogar obsoditi na podlagi vadniških izjav, o katerih je že bilo dokazano, da so krivoprisežne in naročene. V resnici je občinstvo splošno mislilo, da vlada obtožencev ne bo na novo zasledovala.

Zato je v mesecu januarju in februarju vladalo v skromni gienanaarski hiši veliko zadovoljstvo. Prva pomladna dela so se začela kot ponavadi in nobena skrb ni temnila svetlobe, ki je vedno sijala krog tega mirnega krščanskega ognjišča. Tudi Nodlag je bila kot žarek solca na tla. Počasi je prirastla vsem k srcu in celo gospodinja, ki se je dolgo borila za svojo ponosno, na božični večer tako sirovo strlo nadvlado, se je slednjič vdala čarom, s katerimi je najdenka vse začarala. Sinovi niso nikdar odšli na delo in se nikoli vrnili, ne da bi Nodlage prijazno nagovorili ali pobožali. Hčere so bile vse neumne na otroka. In gospodinja je, kadar je ni nihče videl, dolgo časa ostajala pri otrokovi zibelki, pripovedujoč mu materinske nezmislil in vedno končujoč z opombo: »To je bila čudna mati, da te je v božični noči položila med živino, ljubček!«

Tudi Edmonda Connorsa je otrok s svojo ljubkostjo popolnoma očaral. Često je hodil v sobo in iz sobe, kjer je ležala njegova zibelka, da ga poboža, in če so ga prinesli k ognjišču, ga je dolgo, dolgo opazoval in se globoko zamislil ter končaval z besedami: »Da, da, prev res je svet dovolj čuden!« Toda skrivnost o njegovem rodu je skrbno hranil zase. Dobro je vedel, da bi niti njegova najvišja avtoriteta ne mogla obvarovati otroka pred takojšnjim in odločnim izgonom iz hiše, če bi le namignil, da je ta lepi otrok hči onega krivoprisežnega Dalyja, ki mu je izkušal s krivo prisego vzeti življenje in ki je poslal poštene može v ječo. Ko je spoznal, da je njegova skrivnost varna, kajti vsa popraščevanja v sedmih župnijah niso mogla ničesar dognati o otroku ali njegovih starših, dasi so ljudje vedno govorili o tem, se je često sam pri sebi muzal hudi šali, ki jo je bil naredil, in ko je videl svoje hčere, kako božajo otroka, in svoje sinove, kako ga poljubujejo, se je komaj premagal, da ni dejal na tihem: »Ko bi le vedeli!« Včasih pa mu je upadal pogum, ko je pomislil na vse, kar se je moglo dogoditi pri prihodnji obravnavi, in na značilno namigavanje nesrečne žene:

»In ali se ne ziblje vrv za Vas še sedaj?«

Slednjič se je približalo pomladno porotno zasedanje in trije možje, Connors, Wallis in Lynch so bili povabljeni pred sodnijo. To je vzbudilo veliko začudenje, a vedno so še mislili, da je to zgolj formalnost. Tožitelj je bil zopet državni pravdnik Doherty; prišel je ves ponosen na svojo zmago nad O'Connellom v državni zbornici in trdno odločen z osodbo obto-

žencev dokazati, da je bila slavna zarota res tako pogubna in globoko vkoreninjena, kot jo je on slikal. Javno zanimanje ni bilo več tako veliko kakor pri prejšnjih obravnavah pred posebno komisijo in zato ni več tako težil sodnikov in porotnikov oni skrivni, neopredeljivi pritisk javnega mnenja. Obtoženci tega niso zapazili, temveč so prišli pred sodnijo z močnim upanjem v srcu, da je to le neka zunanost, ki se mora izvršiti, da se ugotovi zakon. Sam državni pravdnik bo v svojem otvoritvenem govoru priznal, da so nedolžni.

Ko so šli v sodno dvorano, da sprejmejo svojo varščino, je Edmond Connors zapazil temno žensko postavo, črno oblečeno in tesno pokrito preko glave s črno ogrinjalko, ki je stala tako blizu ob vratih, da ga je njena obleka nalahno zadela. Stražnik je dozdevno ni videl ali pa je ni hotel odstraniti z mesta, kjer so bile ponavadi samo uradne osebe. Ko se ga je doteknila njena obleka, se je stare ozrl; ona je bila odgrnila ogrinjalko in prikazal se je blede obraz in velike, nemirne oči one žene, ki jo je nekoč nagovoril na mostu. Najprej je vztrepetal ob tem dotiklaju, potem pa mu je reklo neko skrivno čustvo, da ona ni s slabim namenom tukaj. Toda ko so njegove moči začele pešati pod težo ostrih besed obtožnice, ki ga je dolžila moralnih namenov in zarote, so se mu zbledle misli in zopet so se mu vračale v spomin ženine besede:

»In ali se ne ziblje vrv za Vas še sedaj?«

Popolnoma jih je ustrašilo in zbegalo, da tudi O'Connell, njihov junak, njihov osvoboditelj, ni prišel; pač pa je bil tu veliki sovražnik Doherty, šest čevljev in tri palce visok in z odločno plemiškim obnašanjem. Začele so se strašne litanije njihovih zločinov; začeli so se pozivi na verske in politične predodke; začel se je gladki, dobro naučeni govor, ki je bil toliko strašnejši, ker ga je govoril z brezstrastnim glasom — in žal! — tu ni bilo resnega prijatelja, da bi zaklical: »Stoj! To ni zakon!« Zagovornika sta se dogovarjala, pogledovala, omahovala, toda da se zajezi ta reka usmrčujoče zgovornosti, je bilo treba neustrašenega, močnega tribuna. Ker ju je strahovalo visoko dostojanstvo državnega pravdnika in njegova oseba, sta se bala stopiti z njim v ožjo dotiko in sta molčala. In nato so prišle priče k mizi.

Navadnemu človeku bi se zdelo neverjetno, da bi še enkrat povabili k pričevanju lopove, ki se jim je popolnoma dokazalo, da nasprotujejo drug drugemu, in ki jih je mešana porota posebne komisije bila zavrgla. Pa so jih vendar. Dogodek pod šatorom v Rathclareu, primerno podpisana listina o umoru, dodatna izpoved, izgotovljena, da utrdi in podpre omajano obsodbo, vse se je zopet lepo vrstilo, dokler se ni Daly obrnil, da dožene istovetnost obtožencev, in v največje začudenje sodnega dvora izjavil, da o Edmondu Connorsu ne more priseči in da po njegovem trdnem prepričanju tega ni bilo tam. Dalyju je sledil Nowlan, ki je potrdil vsako besedo onega poštenjaka ter končal svoje pričevanje s slovesno izjavo:

»Toda tu je en obtoženec, ki ne bi smel biti tukaj in ki je tako nedolžen kakor novorojen otrok. To je Edmond Connors. On se ni niti z besedo, niti z dejanjem udeležil doneraleske zarote.«

Tu je bila očitno samo ena pot mogoča. Porotniki se posvetujejo in izročijo sodniku neko listino. In Edmond Connors je odpuščen z obtožne klopi, on je — prost. Ko je odhajal z vljudnim, toda dostojanstvenim pozdravom:

»Hvala lepa, gospodje!«

je občutil, kako se je neka mrzla roka doteknila njegove. On jo je krepko stisnil, kakor bi hotel reči:

»Da, razumem. Dolgujem Vam svoje življenje, ker sem skrbel za Vašega otroka.«

Tak je tisti čudoviti magnetizem, ki se včasih zabliksne iz duše v dušo, že vodi močni tok dobro-

Razno.

Največji lovec na miši je postovka. Vsak dan jih polovi do 30.

Petrolej. Pred štirideset leti niso porabili na svetu niti eno tono petroleja na leto, sedaj jih porabijo okoli 47.

Brata isče. »Ali še sedaj nisi dobil dinarja, Janeček?« — »Ne, a moj bratec ga je dobil.« — »Kaj pa sedaj iščeš?« — »Mojega brata.«

Draga gostilna. Neki gospod je šel iz gostilne, kjer je zelo drago jedel. Pri vratih je vprašal vrtnarja: »Povejte mi, gospod, ali se za to tudi kaj plača, če grem ven.«

Nevesta, ki bi rada lepo balo poceni, naj kupi srečko za Orlovski stadion. Najfinejšo opravo za spalnico, za katero bo moral dati loterija 100000 kron, bo lahko zadela za 10 Din. Saj je tudi gdč. Ogrin iz Mengša zadela avto, zakaj bi Ti ne lepe opravne. Sreča je pa tem verjetnejša, čim več teh srečk kupiš.

Tibetanci proti tobaku. Tibetska vlada je obvestila ameriško vlado, da ne dovoli uvoza tobaka. V obvestilu bemo tole: »Slabi duhi tobaka nadleguje bogove ki prebivajo v sveti tibetški zemlji, in bi bil lahko vzrok raznih bolezni pri ljudeh in pri živalih.«

Mesto avtomobilov. — Mesto Detroit v Severni Ameriki, kjer so Fordove tovarne avtomobilov in kjer se izdelava največ avtomobilov na svetu, silno hitro raste. Leta 1910 je imelo 466.000 prebivalcev, leta 1920 že 994 tisoč, lani pa že 1.200.000. Sedaj je Detroit četrto mesto po velikosti v Združenih državah; večja so samo še New York, Chicago in Filadelfija. Vse prebivalstvo Detroita živi od avtomobilske industrije, tako ali tako.

Oče in sin. — »Ali ni grdo, da si se zopet na cesti pretepal! Ali ne veš, da si iz boljše rodovine in sin dostojnih staršev?« — »Oče, tega mi pa nisi še nikoli povedal.«

Ni treba tako hitro. — Nekdo kličo zdravnika k telefonu. »Kaj je?« — »Gospod doktor, moji ženi se je nekaj strašnega pripetilo. Usta ima trdno zaprta in nobene besede ne more spregovoriti.« — »O, gotovo jo je prijel čeljustni krč.« — »Hvala lepa, gospod doktor. Če boste med tednom kaj mimo nas hodili, se pa prosim oglašite.«

Sr. Francisek Asiški. Letos je 700 let, odkar je umrl sv. Francisek Asiški. Italija se pripravljala na proslavo tega spomina kot na največji narodni praznik. Izdali bodo tudi spominke znamke po 20, 40 in 80 centesimov ter po 1 hro 25 centesimov in 5 lir.

Dva dolarja za eno besedo! Pisateljem in pesnikom se navadno slabo godi in so prišli tozadevno že kar v pregovor. So pa izjeme; tako na primer na Angleškem in v Ameriki. Ni čudno, saj pišejo za dvesto milijonov ljudi, ki govorijo angleško in ki so med najbogatejšimi na svetu. Vendar so pa svote, ki jih nekateri zaslužijo, tako velike, da se moramo kar čuditi. Najbolje plačani pisatelj sveta je angleški romanopisec Caine; za vsako besedo, ki jo napiše, dobi dva dolarja; na leto zasluži 120 tisoč angleških funtov, po naše 33 milijonov dinarjev. Nemškemu cesarju je plačal neki ameriški list za vsako besedo 1 dolar. Dohodke pisatelja Barrija cenijo na 14 milijonov dinarjev na leto, dohodke Welisa na 5.500.000 dinarjev, dohodke Shawa na ravno toliko, dohodke Bennetta pa samo na 4.100.000 dinarjev. Ko je bil znan Lloyd George v Ameriki, je dobil za vsako vrstico, pri kateremkoli čenopisu je hotel, en funt = 275 dinarjev. Vrstice v ameriških listih so zelo ozke, in če je le eno uro narekoval, je zaslužil že celo premoženje. Sedaj pa pogledajmo našo revščino!

To je poročni dar. — Hčerka ameriškega milijonarja Vanderbilta se je pred kratkim poročila. Najboljše in najboljše družine so bile povabljene. Kakšna je morala biti družba, se vidi že iz tega, da je dobila nevesta za tri milijone dolarjev poročnih daril. Prostorji, v katerih se je vršila poročna pojedina, so bili svedra kar nainstalirane opremljeni, samo cvetlice so stale več tisoč dolarjev. Krožniki in skledice, noči in vilice in žlice, vse je bilo iz čistega zlata.

Samo enkrat. — Tulec stoji ob strašnem prepadu in gleda vanj. Ali je tukaj že kdo dol padel? vpraša domačina. »O, da, že večkrat kdo, pa vsak samo enkrat.«

Se spozna. Oče: »No, kako se ti dopade blago za novo obleko?« — »Zelajo je, oče.« — »Saj ne gledaš pravo stran, kako moreš potem reči, da je blago lepo?« — »Ja, oče, saj jo dobim jaz žele tedaj, ko je obrnjena.«

hotnot, ljubeča pomoč in božansko-človeško sočutje.

Connors je preživel dan s tem, da je stiskal roke svojim prijateljem in sprejemal častitke od svojih dragih. Kajti tukaj so bili prijatelji vseh obtožencev in kakor je bila ono skupna zadeva, tako je bila to skupna zmaga. Ostal je še v mestu, dasi je želel oditi domov v svoj mali paradiz med črnimi gorami. Čutil se je dolžnega svoji časti, da počaka in deli gotovo veselje slavne oprostitve z onimi možmi, s katerimi je skupaj sedel ramo ob ramo na zatožni klopi. Toda ko so začele padati večerne sence in ni bilo še nobene vesti iz sodnijskega poslopja, je sklenil izveči običajni irski voz, nastljan s slamo in pokrit s plahio, v kakršnih so se kmetje že večkrat vozili okrog, in se je pripravil za nočno pot domov. Donal, njegov najstarejši sin, je ravno obrnil konje iz mesta, ko ga zaustavi divje kričanje.

»Mogla bi počakati in iti z njimi domov,« je dejal starec.

Nekateri od množice so se približali. Toda njihovi obrazi niso žareli zmagozlatja, temveč bledeli velikega strahu.

»Kaj je? Kako se je izteklo?« je vprašal starec.

»Wallis je oproščen, Lynch obsojen na vislice,« se je glasil odgovor.

»Bog se nas usmili!« je vzdihnil starec. Komaj ena ped je med življenjem in grobom.

Množica se je razšla in oče in sin sta se odpeljala pod zvezdnatim nebom.

»Že pred eno uro. Kaj ne vidiš starega gradu Ballimora tam gori na griču?«

»Saj res. V eni uri sva v Mallowu. In koliko je sedaj ura?«

»Med tremi in štirimi zjutraj, menim,« je odgovoril oče. »Kmalu se bo zdanilo.«

»Strašno je mrzlo,« je dejal sin, oškernivši konja.

»Zakaj niste ustavili pred gostilno? Vsakdo bi ponoči potreboval kap jice pijače.«

Starec je molčal. Prilika ni bila ugodna. Toda odločil se je, da svoj načrt mora izvršiti.

»Donal!«

»Kaj?«

»Nekaj ti moram povedati, kar mi je na srcu. Ali nisi danes v sodnji ničesar zapazil?«

»Ničesar razen navadne malopridnosti in sleparstva. Vesel sem, da smo opravili s sodniki, porotniki in ovadniki.«

To je starca ovrlo: toda stisnil je obrvi in nadaljeval:

Ali nisi zapazil Dalyjevega in Nowlanovega pričevanja?

»Sem,« je odgovoril Donal hladno. »Morda je milost božja vendarle zadela tadvu lopova ali pa sta podkupljena.«

»Tako je!« je vzkliknil starec veselo. »Daly je bil podkupljen.«

»Nisem mislil, da se veliko ukvarjate s takimi rečmi,« je dejal Donal pol v šali, pol nevoljno. »In cena je morala biti precej velika, da je nagnila taka dva sleparja, da sta govorila resnico.«

»Ne,« je odvrnil oče, »temveč prav majhna in Bog jo je poslal.«

»Veseli me, da so nam Vas pustili. Toda pri vsem, kar je svetega, jaz bi rajši visel, kot se doteknili dlani teh izdajavcev vere in dežele.«

Znamenja so postala še neugodnejša, toda starec se je bil odločil.

»Donal, ali znaš hraniti skrivnost?«

»Ali ste kdaj zapazili, da sem izblebetal, kar ste mi zaupali?«

»Ne. In to je tudi vzrok, da ti hočem nekaj povedati, česar bi ne razodel nobenemu živemu človeku razen duhovniku in tebi.«

»To bo zelo velika skrivnost! Ali boste morda celo zahtevali, da prisegem?«

»Da, dasi mi beseda takega sinu, kakršen si ti bil, Donal, toliko velja, kakor da poljubiš evangelij. Ustavi konja za trenutek!«

Donal je nategnil vajeti in voz se je ustavil na majhnem mostu, ki je poljal preko deročega potoka.

»Kje si?« je vprašal starec, tipaje po sinovi roki kakor nekdanji slepi oči.

XI.

Ogenjzrl kihne in priznane Storžku, ki potem reši smrti prijatelja Harlekina.

Lutkar Ogenjzrl (tako mu je bilo ime) je izgledal res grozno — kaj bi zanikal — posebno radi one črne brade, ki mu je pokrivala kakor predpasnik oprsje in noge, a v svojem srcu pa le ni bil hudoben človek. Ko so mu prinesli ubogega Storžka in je videl, kako brca na vse žive in mrtve in kriči: »Nočem umreti! Nočem še umreti!«, ga je zgrabilo in ganilo in, dasi se je dolgo zadrževal, končno ni mogel drugače in je kaj zvočno — kihnil.

Po tem kihnu je postal Harlekin, ki je bil dotlej ves pobit in potrč ko vrba žalujka, zoet vesel, nagnil se je k Storžku in mu zašepetal:

»Dobro znamenje, bratec! Lutkar je kihnil, kar je znak, da je ginjen od sočutja. Rešen si gotovo.«

Treba je vedeti: medtem ko navadni ljudje, če sočustvujejo s kom, jočejo ali vsaj brišejo oči kot da bi jokali je Ogenjzrl vselej, ko je bil resnično ginen, — kihnil. Tako ali tako, samo da pridejo srčna čustva do izraza.

Potem ko je kihnil, je lutkar, skušajoč biti še osoren, zavpil nad Storžkom:

»Nehaj se jokati! Tvoj javk mi je povzročil neko cviljenje tu notri na dnu želodca... čutim nekaj krč, ki me skoraj, skoraj... Ačih! ačih!« je kihnil še dvakrat.

»Bog pomagaj!« je želel Storžek.

»Bog lonaj! In tvoj oče in tvoja mati sta še živa?« ga je prašal Ogenjzrl.

»Očca je, mame pa nisem nikoli poznal.«

»Kdo ve, kako žalosten bi bil tvoj stari oče, če bi te vrzel v žareče oglje! Ubogi starček, smili se mi!... Ačih, ačih, ačih...« je znova trikrat kihnil.

»Bog pomagaj!« je želel Storžek.

»Bog lonaj! Sicer sem tudi jaz pomilovanja vreden, ker, kakor vidiš, nimam več drv, da bi mogel do dobra speči mrkača na ražnju, in ti, kar je res, bi mi v tem slučaju prav prišel. A sedaj sem gunjen in se te usmilim. Namesto tebe naložim na oglje pod raženj kako lutko iz moje gledališke družbe... Hej, žandar!«

Na ta klic sta se — en dva tri pojavila dva žandarja-olentarja, dolga dolga, suha suha, s etrolejkinim senčnikom na glavi in z bridko sabljo v roki.

Lutkar jima je naročil s hripavim glasom:

»Zgrabi mi onega Harlekina tamle, dobro dobro ga zveži in vrzi ga na ogenj, da bo gorel. Moj mrkač mora biti dobro pečen!«

Predstavljajte si ubogega Harlekina! Tolika groza ga je prevzela, da so se mu noge upognile in je telebnil na trebuh po tleh.

¹ Polentur je lesen mešalnik za kuhanje polente (Kobariški kot).

Storžek se je ob tem mučnem prizoru vrgel lutkarju pred noge in bridko jokajoč in zalivajoč slednjo dlako predolge brade z grenkimi solzami, je začel moledovati s prosečim glasom:

»Usmilite se gospod Ogenjži!...«
 »Tu ni gospodov!« je odvrnil trdo lutkar.
 »Usmilite se, gospod svetnik!...«
 »Tu ni svetnikov!«
 »Usmilite se, gospod dvorni svetnik!...«
 »Tu ni dvornih svetnikov!«
 »Usmilite se, gospod minister!...«

Ko se je slišal lutkar imenovati ministra, so se mu ustne zaokrožile in kar naenkrat je postal bolj hoveški in bolj dostopen in rekel je Storžku:

»No, naj bo. Kaj pa bi rad?«
 »Za ubogega Harlekina vas prosim!«
 »Tu ne pomaga nobena prošnja. Če sem prizanesel tebi, mora pač on na ogenj, ker moj mrkač mora biti dobro pečen!«

»Če je tako,« je divje zavpil Storžek, snel z glave čepico iz kruhove sredice in jo vrgel na tla — »če je tako, potem vem, kaj je moja dolžnost. Naprej, gospoda žandarja! Zvežita me in me vrzita v plamen! Ne, ne bilo bi pravično, če bi moral ubogi Harlekin, moj dobri prijatelj, umreti zame!...«

Ob teh besedah, izgovoril jih je z visokim glasom in krepkim poudarkom, so zajokale vse lutke, ki so bile navzoče. Celo žandarja-polentarja sta se drla ko dva ostavljena kozlička.

Ogenjži je ostal spočetka trd in mrzel kakor kos ledu, a pozneje se je začel tudi on mehčati in kihati. In ko je štirikrat, petkrat kihnil, je ginjen razširil roke in rekel Storžku:

»Ti si res krasen dečko! Pridi in poljubi me!«

Storžek je koj skočil, splezal ko veverica po lutkarjevi bradi in mu pritisnil na konec nosa krepek poljub.

Storžek je ... splezal ... po lutkarjevi bradi ...

»Jeli pomiloščenje gotovo?« je vprašal ubogi Harlekin z glasom, ki se je komaj slišal, ker je bil tenek ko nit.

»Gotovo je!« je odgovoril Ogenjži, vzdihnil in nadaljeval, kimajoč z glavo: »Treba je potrpljenja! Naj bo, nocoj se vdam v božjo voljo in pojem napol sirovega mrkača, a drugič, gorjé, kogar zadenel!...«

Ko so zvedele lutke o pomiloščenju, so stekle vse na oder, prižgale žarnice in bločnice ko pri slavnostni predstavi in začele so skakati in plesati in so skakale in plesale do belega dne.

Bogata Amerika. Amerika — to se pravi Zedinjene države v Severni Ameriki — nakopije 55 odstotkov vse železne rude na svetu, napravi 51 odstotkov surovega železa, 66 odstotkov jekla, pridobiva 51 odstotkov bakra, 62 odstotkov petroleja, 43 odstotkov premoga, 52 odstotkov lesa, 42 odstotkov fosfatov (za gnojilo), 80 odst. žvepla, 62 odstotkov svine, 64 odstotkov cinka, 55 odstotkov bombaža. Lani so uvezili v Zedinjene države za 4.224.000.000 dolarjev blaga, izvozili so ga pa za 4.909 milijonov. To so številke, ki si jih naši samo na revščino razvajeni možgani ne morejo predstavljati.

Stari ljudje. Zadnjič je bilo v Perziji ljudsko štetje, menda prvo, odkar ta država obstoji. V njeni Mohin je komisija bila opozorjena na 146 let staro stanko. Njen najmlajši sin, ki živi z njo skupaj, je star 117 let.

Prebivalstvo Italije. Po naročilu Mussolinija je bila sestavljena nova statistika o prebivalstvu Italije 31. decembra 1925. Tedaj je štela Italija 42.115.000, skoraj za tri milijone več kakor leta 1921. Torej velikanski prirastek.

NAZNANILA

n Sela pri Kamniku. Fantovski dan. V nedeljo 7. februarja bodo fantje imeli svoj dan z deklamacijami, petjem in igro »Dimež«. Častni gostje bodo njihovi starši, ker bo njim na čast vsa prireditve. Nastopilo bo čez 30 fantov.

n Hrastje pri Kranju. Tukajšnje prosvetno društvo priredi dne 7. februarja ob treh popoldne v društveni dvorani igrokaz »Župan« v 3 dejanjih. Gostuje dramatični odsek društva »Kranj«. Prijatelji poštnih zabave iskreno vabljeni.

n Prostovoljno gasilno društvo šinkov turn priredi igro »Zaklad« v Gradu, dne 7. svečana 1926 ob treh popoldne.

n Katol. prosvetno društvo na Vrhpolju pri Moravčah priredi v nedeljo dne 7. febr. burko v treh dejanjih »Moč uniforme«. Sedeži po 5 Din, stojšča po 2.50 Din.

n Pevski tečaj za organiste in pevovodje. V Kamniku se bo vršil dne 10. in 11. februarja t. l. pevski tečaj za organiste in pevovodje. Predavali bodo: M. Bajuk, St. Premrl, Ant. Dolinar in Iv. Primožič. Na dnevnem redu je veliko najvažnejših praktičnih pa tudi nujnih teoretičnih vprašanj. — Stroški za prehrano znašajo: zajutrek 3 Din, kosilo 10 Din in večerja 7 Din. Društva ali župni uradi naj v misli razposlanih okoliščin preskrbe svojim pevovodjem, krite stroškov. Prenosišča so brezplačna za vse udeležence. Kdor se prikladi, je s tem že sprejet. Priklase sprejema še do 8. febr. Iv. Primožič, Meltnje. Vsako društvo, vsaka župnija naj bo zastopana vsaj po enem členu! Začetek tečaja 10. februarja ob 10. uri v Društvenem domu, konec popoldne 11. febr.

n Prostovoljno gasilno društvo St. Vid nad Ljubljano priredi predpušno zabavo, 7. februarja t. l. v Ljudskem domu v St. Vidu nad Ljubljano ob 4. uri popoldan. Spored: igra »Oj ti možec, petje, baljava pošta, prosta zabava. Sodelujejo salonski orkester »Prosvetne zvezce iz Ljubljane. Prireditve se vrši pri pogrnjenih mizah.

Meh za smeh.

V predmestni gostilni. Gost gostilničarju: »Celo noč nisem mogel nič spati.« »Zakaj ne gospod?« »Ves čas je cvčila menda neka podgana tam pod pečjo.« »Ali mislite, ljubi gospod gost, da vam bom za borih 5 dinarjev, ki ste mi jih plačali za postelj, najel operno pevko, ki vam bo pela za pečjo?«

Gost sedi pozno zvečer v gostilni pri mizi. Na stezi opazi stenico. Pokliče gostilničarja: »Gospod krčmar, tu leze stenica.« »Nemogoče, ob tem času so pri nas vse stenice že v postelji.«

Častnikova žena zakriči nad slugom, ki bere časopis ob dveh gorečih svečah: »Toda, Stipa, to vendar ne gre, da ti kar dve sveči gorita. Ali ni škoda!« »Oprostite, milostiva, saj gori samo ena, le da sem jo prerezal.«

»Vse je izgubljenol« je obupno vzdihnil gospod Milan gospodični Mari, ki bi jo rad za ženo. »Kaj se je zgodilo?« Bil sem pri tvojem očetu ter prosil za tvojo roko, ter mu povedal, da se ustrelim, če te ne dobim. »No, in kaj je rekel oče na to?« »Odgovoril mi je, da rad prevzame pogrebne stroške!«

Sluga pri zagrebškem velikem županu: »Gospod, v predsobi je neki gospod, ki želi z vami govoriti.« »Kdo je, kakšen je?« »Ne vem, komaj me je zagledal, me je že poljubil.« »O to je gotovo Radić, takoj grem ponj.«

Mlada, šele pol leta poročena žena državnega uradnika: »Preden sem se poročila, se mi je sanjalo, da bom grofica in da bom imela 20 služkinj. Grofica sicer nisem, a 20 služkinj sem pa le že imela.

Ob spiritističnem večeru pokliče žena duha svojega pokojnega moža:

»Stanko, ali si ti?« »Da,« odgovori duh. »Reci, ali si srečen.« »Srečen,« odgovori duh. »Ali srečnejši kot preje z mano?« »Mnogo srečnejši.« »O potem si gotovo v nebesih.« »Ne, v peklu sem.«

Miha je imel hudo ženo. Neki večer pride zelo pozno domov in malo nakajen. Ko pride v sobo, odpre dežnik, mirno čaka pod njim ter zaropota s stolom. Žena se zbudi in ko ga vidi z odprtim dežnikom sredi sobe, prestrašeno vpraša: »Kaj pa ti je, Miha?« »Čakam na ploho, ki se bo odprla name.«

Oče reče sinčku, ki je baš dobil čisto nove Zgodbe, naj bere iz sv. pisma. Dečko bere iz poglavja: Jezusa ujamejo. Koncem strani čita: Peter pa je zamahnil z mečem in odsekal Malhu uho. Nato obrne, toda ker sta se dva lista trdno skupaj držala, čita dalje: »in je nagnil glavo ter umrl.« — »Tepeč,« zakliče oče, »tako vendar ni zapisano!« — Deček odgovori: »In vendar je tako tiskano.« Oče vzame Zgodbe ter vidi, da se res tako glasi, kot je bral sinček. Nato reče: »Gotovo se mu je moralo prisediti.«

Zlato imate v hiši,

Če perete z
ZLATOROG terpen-
tinovim milom!

Da vpeljemo Zlatorog terpen-
tinovo milo tudi tam, kjer se
dosedaj še ni uporabljalo,
vprešamo od 1. avg. 1925 v
vsaki tisočeri komad tega mila
pristen zlatnik po 10 frankov.
Dosedaj se je že mnogo zlat-
nikov našlo. Kupite Zlatorog
terpent. milo in prepričajte se
o njegovi neprekosljivi kako-
vosti. Mogoče, da najdete tudi
Vi zlatnik!

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine
je brezdvomno

»MASTIN«

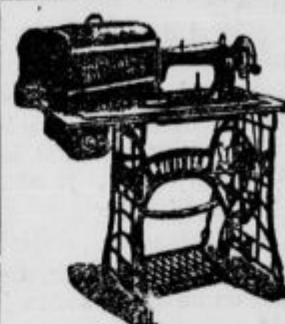
zi pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače,
posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma!
Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. **LEKARNA**
TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4

Dobro znana manufakturna trgovina MARIJA ROGELJ — Ljubljana

SV. PETRA CESTA 26 — najvljudnejše priporočila
svojo bogato zalogo šofa, cajha, klotja, porhanta,
oksforda, celirja, platna, rujave in bele kotenine,
dalje moško in žensko perilo, rute in šerpe, vol-
nene in svilene žemperje ter razno drobnarijo.
Blago dobro, cene nizke.

Motna vlna očistiti

IN TRPKA TER PREKISLA OMILITI JE ZELO
ENOSTAVNO! Na zalogi imamo spec. francoske
želatino »LAINO« trdke Clerment & Quignard,
Paris. K vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo.
Zahtevajte cenel — Glavna zalog: **DROGERIJA**
»SANITAS« — Celje in Ljubljana.

Najpopolnejši

STOEPER

šivalni stroji

za šivilje, krojače
in čevljarje ter za
vsak dom.

Praden si nabavite
stroj, ogledate si to
izrednost pri trdki

L. Baraga,

Ljubljana,

Selenburg. ul. 6/1.

Brezplačno pouk.

15 letno jamstvo.

Naicenejši nakup

manufakturnega blaga pri **Mihajlo Lapuh,**
Škotja Loka, Spodnji trg.

FIŽOL dobite ceneje nego otrobe, popol-
noma zdravo blago za prehrano,
po 170 Din za 100. — kg pri **FRAN POGACNIK,**
Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 528

419

E 358/25—21

DRAŽBENI OKLIC.

Dne 22. marca 1926, ob 9 dopoldne bo pri
podpisnem sodišču v sobi št. 20 dražba nepre-
mičnin in sicer: vlož. št. 220. kat. obč. Dražbi:
cenilna vrednost 362.578 Din, najmanjši ponudek
242.400 Din. — Vlož. št. 183 kat. obč. Slanavas:
cenilna vrednost 3000 Din, najmanjši ponudek
2000 Din. — Vlož. št. 151 kat. obč. Krasinc:
cenilna vrednost 7885 Din, najmanjši ponudek 5390
Din. — Vlož. št. 56 kat. obč. Rosalnice, in 625
kat. obč. Dražbi: cenilna vrednost 47.467 Din,
najmanjši ponudek 73.050 Din.

K nepremični vlož. št. 56 kat. obč. Rosalnice
spadajo sledeče pritikline: električni motor z žago
in mlinom v cenilni vrednosti 62.100 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je
oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem na-
roku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne
moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo
dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki
je nabit na uradni deski sodišča v Metliki.

OKRAJNO SODIŠČE V METLIKI, odd. II.

dne 6. januarja 1926.

40%

popusta

40%

ELEKTR. MOTORJI, 3 letno jamstvo. ELEKTRO
COMP., LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 25.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun politnega čekovnega urada za Slovenijo
št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—, vloge nad Din 200.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje
tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.